

Fondator:

Mitropolitul
ANDREI
ŞAGUNA

1853

Telegraful

FOAIE EDITATA DE ARHIEPISCOPIA

Maniuan
Str. A. Sever 27
Sibiu

Anul 150

SIBIU

1 și 15
aprilie

Nr. 13—16

2002

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe —
coordonate ale vieții, pătimirii
și peregrinării moaștelor sale*

În calendarul sfințeniei creștine, numele Sfântului mare mucenic Gheorghe strălucește cu mare putere. El s-a născut la sfârșitul sec. III, în părțile Armeniei, tatăl său, grec din Capadocia (Asia Mică), se afla acolo în misiune ca general în armata lui Dioclețian. Mama sa era originară din Lidda Palestinei (aproape de Iope sau Iafa - vezi, F. Ap. 9, 32-43). Ambii părinți erau creștini.

Rămânând orfan de tată, pruncul și mama sa au plecat la Lidda, de unde, atunci când a devenit major, a fost încorporat în armata romană. Datorită vredniciei și fermității caracterului său, a fost numit tribun iar mai apoi comandant în garda imperială. Prin credința sa puternică i-a atras pe mulți soldați să îmbrățișeze creștinismul. A câștigat-o pentru Hristos chiar pe împărăteasa Alexandra, soția lui Dioclețian. Timpurile nu erau însă favorabile creștinilor. Tocmai atunci, persecuția romană împotriva lor a cunoscut forme dintre cele mai severe. Descoperit că e creștin și mai ales că i-a atras și pe alții la noua credință, a fost executat prin

(Continuare în pag. a 3-a)

Pr. prof. DUMITRU ABRUDAN

* Sintetizarea datelor s-a făcut după broșura: Sfântul Mare Mucenic Gheorghe și Istoricul sfințelor sale moaște, Editura Trinitas, Iași, 2000.

Una din misiunile de bază ale Bisericii Ortodoxe Române după anul 1889 este preocuparea deosebită pentru buna organizare și funcționare a diasporei ortodoxe românești.

Prin diaspora românească se caută păstrarea unității spirituale și naționale a tuturor românilor ortodocși de pretutindeni care, potrivit canonului 34 apostolic, țin de jurisdicția Bisericii-mame, adică de Patriarhia Română. Între înnoirile petrecute în diaspora românească după 1989 se numără înființarea Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Germania și Europa Centrală și de Nord, a Mi-

P.S. Episcop-vicar Siluan (Șpan) Marsilianul

Potrivit autonomiei locale, Consiliul eparhial al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române pentru Europa Occidentală și Meridională a ales în postul de episcop vicar pe părintele Siluan

Șpan. În cursul ședinței de lucru din 4-5 iulie 2001, Sfântul Sinod al B.O.R. a recunoscut această alegere și, totodată, a ridicat Arhiepiscopia de Paris la rangul de Mitropolie.

Popas duhovnicesc în săptămâna a V-a a Sf. Post

„Denia Acatistului Maicii Domnului“

Una dintre cele mai frumoase, mai înălțătoare și mai profunde slujbe din perioada Sfântului și Marelui Post este fără îndoială Denia Acatistului Bunei-Vestiri a Maicii Domnului.

În toate bisericile ortodoxe din lume, această slujbă se săvârșește întotdeauna în săptămâna a V-a a Postului, de regulă vineri seara, iar la unele mănăstiri noaptea târziu spre dimineață. De fapt în această săptămână a Sf. Post se săvârșește miercuri seara și o altă slujbă de o profunzime aparte și anume Denia Canonului celui Mare, care-l are drept autor pe Sf. Andrei, episcopul Cretei.

Biserica a rânduit cele două momente de înălțare sufletească acum la jumătatea Postului Mare tocmai pentru ca sufletele însetate de Dumnezeu să-și reimprespăteze puterile în drumul anevoios al Postului și al înfrângerii spre Patimile cele sfinte și înfricoșătoare ale Domnului și spre slava Sfintei Învieri. Denia Acatistului Maicii Domnului se constituie într-un moment înălțător de evlavie creștină către Împărăteasa Cerurilor, cea care de-a lungul zărilor sale istorice a ocrotit cu sfințele ei rugăciuni Imperiul Sf. Constantin cel Mare și care și astăzi ocrotește, apără și păzește neamul nostru cel creștinesc.

Denia Acatistului se constituie de fapt într-o slujbă specială a utreniei care are ca piesă centrală imnul Acatist compus în anul 620 de către patriarhul Serghie al Constantinopolului. La compus în amintirea victoriei repute de către cetățenii Constantinopolului conduși de către patriarh, — împăratul Heraclius era în expediție contra perșilor, — asupra năvăliților avaro-slavi care au încercuit sfânta cetate.

Prin ajutorul nemijlocit al Maicii Domnului, atacul a fost respins de către locuitorii, în mare parte femei, bătrâni și copii, iar marea inspumată de furtună a înghițit sutele de corăbii care înconjuraseră cetatea, liberând-o astfel încă o dată din mâna celor necredincioși.

În amintirea acestui eveniment, patriarhul Serghie a compus Imnul Acatist închinat Maicii Domnului și pe care l-a cântat împreună cu toată populația capitalei în marea biserică a Sfintei Înțelepciuni (Sf. Sofia) din Constantinopol.

Deoarece slujba a fost cântată de către cler și credincioși stând în picioare, acest imn a luat numele de imnul Acatist (*akatistos* — în lb. greacă însemnând „neșezător”). De atunci și până astăzi slujba Acatistului, închinat fie Mântuitorului, fie Maicii Domnului sau Sfinților se ascultă stând în picioare sau în genuchi.

De timpuriu Acatistul Maicii Domnului, al Bunei-Vestiri a intrat în cultul Bisericii, fie public, fie particular, și este săvârșit în biserică, mai ales la orașe în fiecare vineri din săptămână, iar la mănăstiri, zilnic.

El este cuprins în majoritatea cărților de rugăciuni, așa încât el este la îndemână tuturor credincioșilor care-l citesc zilnic cu evlavie și încredere în Maica Domnului, alături de Cinstitele ei Paraclise.

La Sf. Munte Athos, în toate mănăstirile, schiturile și chiliile, Acatistul Bunei-Vestiri se citește zilnic în fiecare seară în pronaosul bisericii, în fața icoanei Maicii Domnului.

(Continuare în pag. a 2-a)

† VISARION RAȘINĂREANU
Episcop-vicar
al Arhiepiscopiei Sibiului

continua studiile la Paris, a fost preot slujitor al Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului” de la Bussy en Othe (Yonne), sub jurisdicția canonică a Arhiepiscopului Serghie (Patriarhia de Constantinopol). În 1999 a fost transferat din Mitropolia Sibiului și încadrat în Arhiepiscopia Română pentru Europa Centrală și Meridională pentru a slui ca preot paroh în parohia „Sfânta Paraschiva și Sfânta Genevea” din Paris. În martie 2001 a fost numit consilier al Arhiepiscopiei pentru problemele liturgice și misionare. Din 1994 el a avut o intensă activitate misionară în special în comunitățile din Paris, Poitiers, Bordeaux, Aix-en-Provence, Dublin, etc. Din luna iunie 2000, părintele Siluan a fost la Mănăstirea Lăzești, în Arhiepiscopia Alba Iuliei, cu binecuvânta-

(Continuare în pag. a 5-a)

Pr. Lect. Dr. IRIMIE MARGA

Crucii Tale ne închinăm, Hristoase!

Prin analogie cu crucea pe care a fost răstignit Domnul Iisus, noi confecționăm și purtăm la locurile cele mai de cinste, pe biserici, în casele noastre, pe piept, etc., crucea, fără să o cinstim însă în ea însăși, sau doar ca pe un idol, așa cum greșit, și mai ales rău-intenționat interpretează cei care s-au rupt de la sânul Bisericii. Faptul că ne însemnăm sau ne închinăm înaintea sfintei cruci, nu înseamnă că săvârșim un act idolatru, prin care am împietă în vreun fel anume asupra adorării pe care I-o datorăm în exclusivitate lui Dumnezeu ci, dimpotrivă, însemnându-ne cu semnul sfintei cruci, în fapt îl adorăm și ne închinăm Celui Ce S-a răstignit de bună voie pe ea pentru mântuirea lumii.

Asupra acestor lucruri au stăruit toți Sf. Părinți ai Bisericii, înlăturând orice eventuală confuzie pe care am fi dispuși să o facem între cinstirea sfintei cruci, ca obiect cultic, și adorarea care o datorăm în exclusivitate lui Dumnezeu. Însemnându-ne cu semnul sfintei cruci sau închinându-ne înaintea ei, nu cinstim materia din care este ea confecționată, ci o considerăm doar ca pe o mărturie care ne vorbește despre Hristos Cel răstignit pe ea, iar în acest fel, prin actul nostru, îi aducem cinstire lui Dumnezeu.

Sf. Ioan Damaschin, în opera sa *Dogmatica*, evidențiază necesitatea firii omenestii, datorită structurii sale duale, suflet sălășluit în trup, de a se folosi permanent de cele materiale, pentru ca prin intermediul lor să poată urca spre cele spirituale, spre divinitate. Sensul adevărat al crucii, și al cinstirii ei, este acela ca, prin intermediul ei, să urci cu sufletul și cu mintea la Cel Care s-a răstignit pe ea: „Nu adă materia, ci pe Creatorul materiei, Care a devenit materie de dragul meu, Care a voit să locuiască în materie și Care, prin cele materiale mi-a adus mântuirea”.

Crucea este, în ultimă

instanță, pentru noi creștinii un mijloc prin care putem accede cu sufletul și cu mintea spre Dumnezeu, „icoana și crucea nu reprezintă dumnezeirea, ele indică doar participarea omului la viața divină” (L. Uspenski, Teologia icoanei, p. 115).

Așa după cum icoana a devenit posibilă, și își justifică existența prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu, Care s-a făcut „icoana Dumnezeului celui viu” (Col. 1, 15), tot astfel crucea a devenit posibilă și demnă de cinstirea noastră, prin faptul că însuși Mântuitorul Hristos a făcut-o — prin jertfa Sa pe ea —, demnă de cinstirea noastră, ea devenind un „memorial al Răstignirii”, având menirea să ne aducă aminte, mereu și mereu, de Cel ce S-a răstignit de bunăvoie pe ea pentru mântuirea noastră.

A refuza cinstirea crucii, nu înseamnă în fond altceva decât a refuza însuși actul suprem al răstignirii, și odată cu aceasta, respingerea esenței creștinismului. Este de neconceput un creștinism fără cruce, iar a refuza crucea înseamnă să transformi creștinismul într-o teorie abstractă și lipsită de viață. Forța creștinismului izvoarește tocmai din cruce, care atâta timp cât va sta înfiptă în inima sa, îi va conferi credibilitate și trănicie. Fără cruce, creștinismul nu mai este nimic, sau aproape nimic.

A te închina, în smerenie și cu credincioșie, cu semnul sfintei cruci, nu este altceva decât a-ți aduce aminte de jertfa sfântă prin care ai fost izbăvit din păcat și din moarte. Acolo unde se mai găsește încă o sfântă cruce, acolo este prezent, în chip tainic, Dumnezeu însuși, ea îndemnând la rugăciune și reculegere: „aceasta să fie ca uitându-vă la ea, să vă aduceți aminte de toate poruncile Domnului și să le împliniți, și ca să nu umblați după inima voastră care vă îndeamnă la desfrânare” (Num. 15, 39).

Pr. N. STOIA

„Dă Dumnezeu alte daruri“

Trecerea la cele veșnice a Părintelui Nicolae Neaga, Dumnezeu să-l odihnească, mi-a adus în minte cuvintele cu care m-a întâmpinat când mi-am început școala teologică pe care o conducea în anul 1948, când am intrat eu la teologie. Mi-am adus aminte că Părintele Nicolae Neaga a spus: „Eu mă bucur. Eu mă bucur. Hristos nu refuză pe nimeni”. Aceste cuvinte mi-au dat bucurie și mi-au dat binejde. Nu le-am uitat de-a lungul celor cincizeci și mai bine de ani, care au trecut de atunci. Iar acum mi-au venit în câmpul conștiinței cu toată puterea lor de odinioară. Cu acest prilej m-am gândit cu aceeași bucurie la cuvintele pe care mi le-a spus tot în acea împrejurare Arhiereul Vicar Teodor Scorobăț căruia i-am fost prezentat de Profesorul Nicolae Mladin. Ne-am întâlnit cu Prea Sfințitul Teodor în curtea școlii teologice din Sibiu, eu fiind împreună cu Părintele Mladin. Părintele Mladin m-a prezentat Arhiereului Vicar Teodor și a spus că sunt un candidat la teologie, dar că sunt fără vedere. Prea Sfințitul Teodor a întâmpinat această informație cu cuvintele: „Dă Dumnezeu alte daruri”. M-am bucurat de această întâmpinare, am fixat-o pentru cealaltă vreme a vieții mele

(Continuare în pag. a 3-a)

Arhim. TEOFIL PĂRĂIAN

Duminica a IV-a din Postul Mare este închinată sfântului Ioan Scărarul, egumen foarte venerabil al muntelui Sinai. De obârșie din Palestina, sf. Ioan a trăit cam între anii 579—649. Născut dintr-o familie înstărită, el a dobândit o educație solidă, în științele timpului, până la vârsta de 16 ani, când a intrat în mănăstirea din Muntele Sinai, închinată sf. Ecaterina, mănăstire care s-a bucurat de o aleasă considerație. Ioan a fost numit Scărarul, din calitatea de autor al scrierii „Scara” (Klimax, Scala), carte ascetică, foarte citită, numită și „Scara paradisiului” (Scala paradisi). Această carte a scris-o sf. Ioan în timp ce era egumen al Mănăstirii Sinai, la solicitarea Avei Ioan, egumenul mănăstirii Raith. Scrierea aceasta cuprinde 30 de exerciții ascetice, ca trepte ale scării.¹ Ea a fost concepută ca îndrumător pentru monahi, după care viețuind, să se învrednicească de urcarea la cer, pe o scară asemănătoare celei pe care patriarhul Iacob a văzut-o în vis, în drumul său spre Mesopotamia, la locul numit ulterior Betel (locașul lui Dumnezeu). Culcat cu capul pe o piatră, pusă drept căpătâi, Iacob a visat o scară proptită pe pământ, iar cu vârful ei atingând cerul. Îngerii Domnului se suiau și se coborau pe scară (Facere 28, 12)².

Treptata sporire duhovnicească, recomandată prin trecerea succesivă prin cele 30 de trepte ale „Scării”, reliefează diferitele virtuți, cuprinse potențial în sufletul care se mișcă spre Dumnezeu. Lăsând în urmă trecutul, principala grijă fiind pocăința pentru păcatele săvârșite și ferirea de păcate viitoare, se pune astfel temelia necesară, pe care să se clădească creșterea duhovnicească a omului. Se ajunge astfel la curăția sufletească și trupească fără de care omul nu ar fi capabil de legătură cu Dumnezeu.³ Treptata lepădare de patimi, urmată de cultivarea virtuților, îl conduce pe om pe trepte de liniște a sufletului, în rugăciune curată și de legătură cu Dumnezeu, prin credință, nădejde și dragoste. Urcușul pe scara virtuților se cere a fi o acțiune continuă, fără conținere. „Scara” îi oferă credinciosului sfaturi precise, în orânduie sistematică. Totodată acordă înțelegere neputinței omenestii și ține seama de marea varietate a gradelor de posibilități, de care dispun ființele omenestii. Ca un fin cunoscător al diferitelor stări sufletești la care ajung oamenii cu diferitele lor firi, a îmbinat — în această carte — asprimia sfaturilor pentru cei tari și înaintați duhovnicește, cu blândețea manifestată față de cei mai puțin tari și față de începători.⁴

Cu mulțimea de noime și de teme ale sale — spune mitropolitul Veniamin Costache al Moldovei — „Scara” poate să îndrepte pe omul cel dinăuntru și pe cel din afară, care se va servi de ea cu sânguință și cu luare-aminte. Scrisă pentru monahi, „Scara” este îndreptări prea bun și pentru mireni și canon cu deamănuntul care povățuiește pe toți spre cele cuviincioase. Pe această scară, sufletele celor ce se mântuiesc urcă până în înaltul cerului și sunt primite și sălășuite în împărăția lui Dumnezeu. Dată fiind valoroasă ei însemnătate pentru viața creștinilor de obște, „Scara” a

Plânsul de — bucurie — făcător

ajuns a fi folosită de Biserica, în Triod, la slujbele divine din Postul Mare. Cu importanța ei, „Scara” a intrat și în casele clericilor și într-ale credincioșilor de rând.

Ava Ioan, egumenul Mănăstirii Raith, l-a considerat pe sf. Ioan Scărarul ca pe părintele de obște al tuturor și ca pe învățătorul cel mai bun, care în scrierea sa le-a oferit cele ce le-a privit, asemenea lui Moise cel de odinioară, care a văzut pe Dumnezeu în acel munte. „Cinstita ta scriere — zice acest egumen — se cuvine să o punem ca pe niște table scrise de Dumnezeu, înaintea noului Israel... Dacă Iacob, păstor de oi fiind, a avut o astfel de vedere în chip de scară, cu cât mai mult întâi-stătătorilor oilor cuvântătoare, nu numai într-o vedere, ci și în adevăr, a arătat un urcuș nerătăcitor spre Dumnezeu.”⁵

Pentru curățirea trupului de răni, omul are nevoie de un foarte iscusit doftor. La rândul său, pentru ca sufletul să ajungă de la naravul iubitor de plăceri, la ușurarea de sarcina apăsătoare a păcatelor și la iubirea de Dumnezeu, este necesară curățirea prin „plânsul de-bucurie-făcător” și acceptarea ca focul nematerial, al iubirii de Dumnezeu, să locuiască într-insul.⁶

Cum este plânsul lângă morminte al celor apropiați, pentru cei aflați într-insele, așa se cere a fi plânsul pentru sufletul mort și îngropat sub lespede grea și nepăsătoare a păcatelor. Prin lacrimi fierbinți poate fi chemat Iisus ca la un alt Lazăr, să rostogolească deplin piatra sub care stă îngropat sufletul. Această piatră poate fi inima noastră împietrită, prin păcatele condensate în patimi, ca într-un ciment.

Plânsul după Dumnezeu este starea de tristețe a sufletului care-l caută cu stăruință pe cel după care însetează, dar neajungându-l, cu durere se tânguiește. Plânsul pricinuieste durerea inimii și o face simțitoare, spre a-și desface cutele cu păcatele, față de conștiință, care cercetând, suferă pentru păcatele descoperite. Plânsul este un dialog nevăzut și îndurerat în care sufletul își recunoaște păcatele și-i solicită lui Dumnezeu iertare pentru ele. Într-o astfel de mărturisire îndurerată, sufletul este așa de concentrat, încât omul își uită de trebuințele firii, își uită că ar trebui să mănânce și nu-și află liniștea necesară, premergătoare odihnei prin somn. Cel ce a păcătuit nu se poate elibera de păcat, decât prin pocăință, pe măsura păcatului săvârșit. Nu-i este de folos omului compătimirea care îl absolvă de sarcinile pocăinței pentru păcatele săvârșite.

Prin botez, omul se curățește de păcatele de mai înainte, iar izvorul lacrimilor ce se lucrează prin noi este bun, pentru că ne și curățește, dar ne și ferește de săvârșirea păcatelor de mai înainte. Nimeni nu s-ar putea mântui fără de botez, iar fără lacrimile pocăinței, rari ar fi cei ce s-ar mântui.⁸

Chemând pe Dumnezeu în ajutor, omul nu se lasă cu aroganță în puterea și înțelepciunea sa proprie, spre a se înălța pe sine față de alții. Asemeni văduvei din

Evangelhie (Luca 18, 3), sufletul care se pocăiește îi solicită iertare Dreptului Judecător. Celui ce-și plânge păcatele i se cere să-și adune mintea, nedorind a fi văzut. „Dracii se tem de adunarea minții — zice sf. Ioan Scărarul — după cum se tem hoții de câini”. Mintea (în grecește nus), poate fi tată de lacrimi, căci ea oferă posibilitatea cunoașterii relației noastre cu Dumnezeu, de la care prin iubire, ne vine tot binele. Plânsul curat este un dar al lui Dumnezeu, pentru întâlnirea cu iubirea lui.⁹

Plânsul celui ce plânge când voiește, pentru că a fost pogrăbit sau a fost păgubit și nu se poate apăra, nu este plâns duhovnicesc. Este plâns duhovnicesc plânsul ce ține de suflet, plânsul pentru păcatele săvârșite sau la pomenirea morții, care venind, ne-ar găsi nepregătiți spre a deveni moșteni ai împărăției cerurilor.

După cum apa răcoritoare, intrând în pământ, le favorizează plantelor reliefaarea calității lor specifice, tot așa lacrimile plânsului duhovnicesc pentru păcate, îi aduce mângâiere celui ce plânge.¹⁰

Vrednic de laudă este cel ce schimbă lacrimile izvorâte din porniri firești, în lacrimi duhovnicești. Convorbirea continuă a omului cu Dumnezeu este sârbătoare, slujire neodihnită, care îi produce bucurie, asemenea bucuriei la care sunt părtași îngerii. Sârbătoria însoțită de plâns, de dor adânc, nu este sârbătoare deplină, asemenea celei din ceruri, când Dumnezeu va șterge orice lacrimă de la ochii celor iubiți ai săi (Apoc. 21, 4).

O, dar Dumnezeu nu are nevoie și nici nu voiește ca omul să plângă din durerea inimii, ci mai degrabă să se veselească din iubirea față de El, în bucuria sufletului. Omoară păcatul și va fi de prisos lacrima îndurerată a ochilor sensibili. Nu este nevoie de bisturiu, unde nu este rană. Înainte de călcarea poruncii, în Adam nu era lacrimă, după cum nu va fi nici după înviere, când va în-

ceta păcatul, acolo nu va fi nici durere, nici întristare, nici suspin (Apoc. 21, 4). „Am văzut la unii plâns — zice sf. Ioan Scărarul — și am văzut la alții plâns din neputința plânsului. Același deși îl au, se simt ca și cum nu l-ar avea și prin neștiința lor cea bună, rămân neșefuiți de el.”¹¹

Plânsul pentru păcate este un înainte-mergător al nepătimirii. Adâncul plânsului mângâiere a văzut, iar curăția inimii a primit luminarea. „Fericiti cei ce plâng — a grăit Iisus în Predica sa de pe Munte — că aceia se vor mângâia” (Matei 5, 4). Mângâierea astfel dobândită, aduce răcorirea sufletului îndurerat, care în același timp plânge și surăde în sine, asemeni pruncului. În chip minunat, lacrima dureroasă se preface în lacrimă fără durere.

O, prieteni, — zice sf. Ioan Scărarul — la ieșirea sufletului, nu vom fi învinuți că n-am săvârșit minuni, că n-am teologhisit, că n-am fost văzători (profeți), dar — negreșit — vom da socoteală lui Dumnezeu, că n-am plâns.¹²

Ioan Scărarul a potrivit ca treapta plânsului să fie în ordine a șaptea, corespunzând veacului acestuia trecător, care în mod simbolic are șapte zile, înaintea veșniciei, care va fi a opta. În acest veac păcătuim, și — ca urmare — se cade să și plângem, să ne plângem păcatele, spre a putea dobândi mângâiere și bucurie de la Dreptul Judecător, Dumnezeu.

Prof. PETRU DUMITREASĂ

1. Popovici E., Istoria bisericească universală, trad. de A. Mironescu, vol. II, ed. a II-a, Mănăstirea Cernica, 1926, p. 386 și 309.
2. Sf. Ioan Scărarul, Scara, trad., introducere și note de D. Stăniloae, București, 1992, p. 42.
3. Ibidem, p. 7.
4. Ibidem, p. 11—12.
5. Ibidem, p. 13—14.
6. Ibidem, p. 39.
7. Ibidem, p. 50—51 și 164.
8. Ibidem, p. 166.
9. Ibidem, p. 169—170.
10. Ibidem, p. 173.
11. Ibidem, p. 176—177.
12. Ibidem, p. 185.

(Continuare din pag. 1)

În Grecia, în perioada Sf. Post al Paștilor, Acatistul Maicii Domnului se citește împărțit în patru stări, în primele patru săptămâni, vineri seara, fiecare stare purtând numele de „heretismoi” de la cuvântul „haira”, care înseamnă „bucură-te”, și la care participă o mulțime mare de credincioși. La multe biserici din Atena această slujbă se săvârșește în aceeași seară de două ori pentru a putea participa cât mai mulți credincioși. Și la noi, la români, Acatistul Maicii Domnului se bucură de o cinste deosebită. Cele mai vechi tipărituri bisericești cuprind textul lui, la fel toate cărțile de rugăciuni, astfel încât el este citit cu evlavie de către mulți credincioși, unii îl știu chiar pe dinafară.

Imnul Acatist cu cele 24 de condace și icoase ale sale a fost și tema preferată a pictorilor bisericești. În Moldova vestitele mănăstiri au zugrăvite pe pereții lor scene ale Imnului Acatist care impresionează până azi prin profunzimea și

mesajul lor duhovnicesc. Și în bisericile din Mărginimea Sibiului se găsesc zugrăvite aceste scene care denotă credința și evlavie deosebită a românilor ortodocși transilvăneni față de Maica Domnului.

În cuprinsul său, Acatistul Maicii Domnului face o trecere în revistă a principalelor evenimente din viața Sfintei Fecioare Maria și implicit din istoria mântuirii neamului omenesc: Buna-Vestire, Vizita Sf. Fecioare la Elisabeta, Nașterea Domnului, Închinarea Magilor, Fuga în Egipt, Prezentarea Domnului la Templu și Încununarea Sf. Fecioare. Prin expresivitatea lui, Imnul Acatist se adresează deopotrivă inimii și minții, lucrând prin harul Sf. Duh la înduhovnicirea și îmbunătățirea noastră.

Cu Acatistul Maicii Domnului pe buze strămoșii noștri au înfruntat veacurile și au surmontat toate încercările vieții.

Cu Acatistul Maicii Dom-

New Age, un fenomen global

În pragul noului mileniu, curiozitățile societății secularizate se succed una după cealaltă, completând un cadru greu de prevăzut al mentalității New Age, care devine tot mai mult un fenomen global. Știința și tehnica, pe de o parte, fac adevărate „miracole”, cum se exprimă adesea mass-media; pe de altă parte, se resimte tot mai presant nevoia de „supranatural”, poate ca alternativă la fricile pe care știința și tehnica le infuzează în sufletul omului de azi. Pe de o parte, numărul celor ce frecventează regulat bisericile tradiționale e tot mai mic, în Occident; pe de altă parte, crește simțitor numărul celor care-și construiesc singuri un Dumnezeu pe măsură, prin intermediul unui nou tip de ecletism, inventând noi „forme de spiritualitate”. E un Dumnezeu-la-comandă, un Dumnezeu „descentralizat”, cum se exprima New York Times Magazine.

„Idea forte este aceea că, pentru a avea o credință, nu e nevoie să îmbrățișezi total o singură religie, căci toate au elemente de adevăr universal”, explica Jon Block, sociolog la Kent State University din Ohio, autor al mai multor eseuri despre „new spirituality”. „Prin urmare, poți lua câte ceva din fiecare religie și să-ți formezi un panteon de principii, pe care să-ți construiești propria religie personală. Mai mult: o dată fuzionate, aceste elemente vor deveni valori cotidiene ale individului”. Afirmații ca acestea relevă măsura unui gnosticism cum omenirea n-a mai cunoscut până acum.

Se poate sublinia un alt paradox. În acest neo-misticism, eu-l devine autoritatea maximă, fie în ce privește practica credinței, fie în ce privește crezul. Cu toate acestea, fiecare se simte ca aparținând unei „comunități”. De aici, și una din caracteristicile importante ale acestui neo-misticism, cum explica Gerald Celente, director la Trends Research Institute: „Toți au un scop divin în viață și nu sunt un acci-

dent de parcurs într-un univers indiferent. Iată de ce e nevoie nu doar să te perfecționezi pe tine însuși, ci să și ajuți societatea”.

Pentru alți cercetători, New Age e o nouă revoluție, în comparație cu aceea consumată în Occident în anii '68. „Atunci, revoluția a fost atât sexuală, cât și spirituală”, zice canadianca Sylvia Fraser, autoarea a cărții The Book of Strange, în care descrie experiențele ei „metafizice”. „Aceea spirituală s-a legat de droguri și a sucombat. Acum, după trei decenii, tinerii, în fața incertitudinilor lumii și a fricii de moarte, duc la capăt revoluția spirituală, cu mijloace diverse”.

Sondaje de opinie, făcute în America, atestă că 96% din populație crede în Dumnezeu sau într-un „spirit universal”. Cei mai mulți dintre ei cred în existența îngerilor. Alții sunt convinși că Dumnezeu le vorbește direct. La fel de mulți cred în puterile taumaturgice ale rugăciunii, indiferent de dumnezeu cărui ea sunt adresate. Vezi adesea persoane care nu merg la biserică, dar citesc cărți cu subiecte religioase și îi auzi declarând: „N-aș ști să spun dacă mă simt creștin, sau catolic, sau altceva. Când te simți slăbit, spiritualitatea te ajută și te inspiră”. Asupra confuziei unor astfel de afirmații nici nu ne oprim. Știm că rugăciunea ajută, e necesară precum aerul, dar numai atunci când e adresată Dumnezeului celui viu. Altfel, devine o simplă autosugestie, când nu explorează de-a dreptul abisurile demonice ale închinării la idoli.

Sectele new-age-iste, chiar declarându-se creștine (deși cu creștinismul nu au nimic în comun), reușesc să racoleze mii de adepți. Așa este așa-numita „Promise Keepers”, ai cărei adepți sunt numai bărbați. Sau așa-zisele „adunări oceanice” conduse de Caroline Myss, autoare (Continuare în pag. a 8-a)

Arhim. IUVENALIE IONAȘCU

Popas duhovnicesc

nului în mână monahii și monahiile alături de vrednici clerici și mireni au implorat harul, pacea și binecuvântarea lui Dumnezeu.

Cu Acatistul Maicii Domnului în suflet și noi cei de astăzi putem să ne luptăm împotriva tuturor încercărilor și ispitelor, împotriva tuturor greutăților ce ne vin de la trup, de la lume și de la diavol.

Într-un manuscris vechi descoperit la Mănăstirea Ivru în Muntele Athos se găsesc încrestate aceste cuvinte ale Maicii Domnului, spuse în vedenie unui călugăr, în legătură cu Imnul Acatist: „pentru ce-mi plac peste măsură frumoasele imne ale celor 24 de icoase, voi iubi, voi apăra, voi acoperi și voi păzi de tot răul, pe tot creștinul care mă va lauda o dată în zi cu aceste cântări și va trăi după legea lui Dumnezeu. În ziua cea din urmă a vieții lui îl voi apăra și înaintea Fiului meu”.

De asemenea, la sfârșitul

textului Acatistului Maicii Domnului tipărit în Cartea de rugăciuni apărută la Sibiu în anul 1892 se află următorul catren:

„Acest Acatist cine îl va
ceti cu duhul său smerit.
Îi va face sufletul său
bine umilit.
Citiți-l dar cu bună
înțelegere
Ca să aflați în ceruri
lesne mergere
Că are cuvinte pline de
umilință
Numai de-l veți citi cu
bună credință
La calea pocăinței pe toți
povățuiește
Care cu înțelegere
negrăbindu-se îl citește”.

Să ne cufundăm cât mai des în sfântă rugăciune către Maica Domnului și să rostim zilnic acest Acatist al ei pentru a fi cu adevărat și noi fii ai Maicii Preacurate și pentru a o avea pe ea ajutoare caldă și aici pe pământ dar și în ceruri și să o ferim de-a pururi cu cuvintele Acatistului: „Bucură-te Mireasă pururea fecioară”. AMIN.

200 de ani de la nașterea lui Emanuil Gojdu Evaluarea istorică a Fundației

Pagini patristice

Sfântul Grigorie de Nyssa despre originea răului¹

Fundația GOJDU, cea mai mare fundație de studii din istoria românilor și una din cele mai mari fundații de acest gen din Europa Centrală și de Sud-Est, a avut un rol imens în întreg procesul de renaștere națională a românilor din Banat, Transilvania și Ungaria. Ea a fost creată de avocatul Emanuil Gojdu în urma *Actului Testamentar* semnat la 4 noiembrie 1869, la Pesta, în prezența martorilor Ioan Alduleanu, Ioan Pușcariu, Florian Varga și Atanasie Cimponeriu și înregistrat la Judecătoria regească a cetății Pesta sub nr. 5814/1869, și care prevedea: „întregă averea mea, care va rămâne după solvirea datoriilor mele... o las în întregul ei acelei părți a națiunii române din Ungaria și Transilvania, care se fine de legea răsăriteană ortodoxă. Din lăsamântul acesta voiesc să se constituie o fundațiune permanentă, care va purta numele „Fundațiunea Gozdu”. (cf. Testamentului, punctul 7).

Emanuil Gojdu s-a născut la 9 februarie 1802 în Oradea, dintr-o familie de origine macedoromână, originară din Moscopol, care s-a stabilit în fostul Imperiu habsburgic în secolul al XVIII-lea. Tatăl său era nevistărit Atanasie Popovici Gojdu din Oradea, iar mama sa Ana, se trăgea din familia românească Poynăr, din părțile Bihorului.

Emanuil, fire vioaie și duioasă, face cursurile primare la școala ortodoxă românească din Oradea, apoi Liceul catolic din Oradea, după care, în 1820—1821 urmează cursurile Academiei din Oradea, studiind Dreptul. După studii la Pojon (azi Bratislava) și Pesta și obținerea în 1824 a diplomei de avocat, intră ca stagiar în biroul avocatului Vitkovics, care era și scriitor. În această perioadă a intrat în cercurile intelectuale maghiare și macedoromâne.

După terminarea stagiului avocațial, Emanuil Gojdu și-a deschis un birou de avocat și notar cambial în Pesta. În scurt timp se nu-

mără printre cei mai căutați avocați din capitala Ungariei, în urma câtorva „succese răsunătoare”, mai ales în procese penale. Rechizitoriile, ca și pledoariile sale ca avocat erau predate studenților în drept de la Universitățile din Pesta și Bratislava. A fost primul avocat din Pesta care a introdus limba maghiară în Jurisprudența din Ungaria.

A reușit să acumuleze o frumoasă avere. Astfel, la 12 iulie 1832 a cumpărat cu 30 000 florini, valută vieneză, casa lui Wilhelm Sebastian din Pesta, așezată pe strada Király, apoi două mori, fiind și președintele proprietarilor de mori din Pesta, și câteva livezi. În 1854 a cumpărat terenul intravilan unde astăzi se află „Pasajul Gojdu”.

Cu evenimentele din 1848, Gojdu a debutat și în politică. La 21 mai 1848 a redactat două acte de importanță deosebită:

1. Înștiințare către Români de legea răsăriteană neunită;

2. Petiția neamului românesc din Ungaria și Banat.

În 1861, Gojdu a fost numit comite suprem, adică prefect de Caras, dobândind și calitatea de membru în Casa Magnaților, forul legiuitor al Parlamentului ungar. În 1865 devine deputat de Tinca-Bihor, iar în 1869, consilier la Curtea de Casație a Ungariei.

În toată această perioadă „lui Gojdu i-au zăcut în inimă fericirea și prosperitatea națiunii, a religiei sale și a nutrit dorința de a realiza aceste simțăminte în faptă — dovadă eclatantă este testamentul nobil”, încât prinoul de jertfă pe altarul celor două fiice divine: al națiunii române și al Bisericii Ortodoxe din Transilvania, Ungaria și Banat” s-a concretizat prin *Testamentul* său semnat la 4 noiembrie 1869, la Pesta.

Actul testamentar prevedea că averea sa, care va fi folosită pentru susținerea tinerilor ortodocși la studii prin burse și stipendii, va fi administrată de o Reprezentantă, pusă sub

obăduirea Bisericii Ortodoxe, din care să facă parte: mitropolitul sau arhiepiscopul oriental ortodox român, toți episcopii ortodocși români din Ungaria și Transilvania și trei bărbați „laici autoritativi, cunoscuți pentru onorabilitatea lor și pentru trezvia lor împreună cu sentimente de devotație români orientali ortodocși”, executorii testamentului cât vor trăi și un membru din familia Poynăr.

La 3 februarie 1870 a intervenit decesul lui Gojdu.

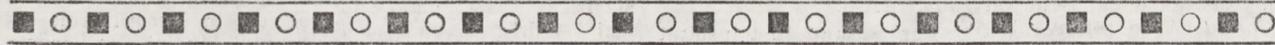
La 23 aprilie 1870 s-a întrunit prima Reprezentantă.

În 1874 Reprezentanta a întocmit Statutul Fundației pe banii căreia se acordau burse pentru studii cuprinse între 100 și 500 de pengö. În 1879, Congresul național al Bisericii românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania a votat noul statut, numit *Literele funcționale*. Acest statut a fost revizuit în 1882, din care un exemplar s-a trimis Ministrului Cultelor, aprobat sub nr. 45731/25 noiembrie 1885.

Din anul 1870 și până în preajma celui de-al doilea război mondial, Fundația a acordat un număr de 5384 de burse și ajutoare financiare pentru elevi, studenți și doctoranzi. Peste 1200 de intelectuali români au studiat cu burse „Gojdu” la universitățile și academiile din Cluj, Budapesta, Viena, Graz, Schernitz, Berlin, Zürich, Karlsruhe, Jena etc. Printre bursieri s-au numărat remarcabile personalități ale vieții culturale și politice românești: Octavian Goga, Victor Babeș, Ioan Lupăș, Petru Groza, Traian Vuia, Silviu Dragomir, Aurel Vlad, Aron Cotruș, Constantin Daicoviciu ș.a.

Fundația „Gojdu” și-a suspendat activitatea, atât în Ungaria, cât și în România în anul 1952, datorită faptului că la recomandarea Uniunii Sovietice, „statele frățesti”, respectiv România și Ungaria, au renunțat reciproc la orice pretenții de despăgubiri.

Pr. AUREL PAVEL

„Dă Dumnezeu alte daruri”

(Urmare din pag. 1)

și chiar pentru veșnicie. „Dă Dumnezeu alte daruri”. Îmi lipsește ceva, ceva important. Îmi lipsește un simț rațional, îmi lipsește capacitatea de a vedea, dar nu-mi lipsește bucuria de ceea ce oferă Dumnezeu și celor lipșiți de vedere. „Dă Dumnezeu alte daruri”. Îmi răsună în urechi, îmi stăruie în minte Arhiereul Vicar Teodor care în mod spontan, fără vreo pregătire, fără să urmărească ceva anume a întâmpinat prezentarea ce i-a fost făcută de Mitropolitul Nicolae Mladin spunând: „Dă Dumnezeu alte daruri”. Și a avut dreptate. Mi-a dat Dumnezeu daruri la care singur nu m-am putut gândi. N-aș putea zice că am pus la îndoială sau am avut vreo ezitare în fața acestor cuvinte spuse de un om în vârstă, de un om cu experiență: „Dă Dumnezeu alte daruri”. Mi-a dat Dumnezeu daruri din belșug pentru care nu voi putea niciodată să mulțumesc deplin. Mulțumesc după putere, așa cum mulțumesc și de bucuria pe care mi-a făcut-o Prea Sfințitul Teodor când a zis: „Dă Dumnezeu alte daruri”. Așa este.

Dumnezeu este Tatăl nostru.

Dumnezeu ne iubeste.

Dumnezeu ne ocrotește.

Dumnezeu ne poartă de grijă.

Dumnezeu ne este favorabil. „Dă daruri”. Pentru că îi este propriu luminii să lumineze. Îi este propriu iubirii să ofere.

Iubirea oferă.

Iubirea îndestulează.

Iubirea îmbelșugată aduce belșug. Belșug de daruri.

Dumnezeu dă daruri. Mi-a dat și mie. Mi-a dat, cum spunea Prea Sfințitul Teodor: „Alte daruri”.

„Dă Dumnezeu alte daruri”. Așa a gândit cel care a spus aceste cuvinte, așa am gândit și gândesc eu însumi. Dumnezeu dă daruri. Dumnezeu oferă. Dumnezeu dă dar peste dar.

„Dă Dumnezeu alte daruri”. Se potrivesc cuvintele acestea cu ceea ce a urmat. Chiar și numai luate de sine, cuvintele acestea sunt încurajatoare și l-au pus în atenția mea pe cel ce le-a spus anume pentru mine.

Pentru mine cuvintele acestea ale Prea Sfințitului Teodor au rămas ca mărturie despre personalitatea lui religios morală. Nu-i cunosc figura fizică, pentru că sunt fără vedere. Îi cunosc însă profilul moral al celui ce a zis în mod spontan, revărsându-se însuși în propriile sale cuvinte când a afirmat: „Dă Dumnezeu alte daruri”.

A plecat dintre noi părintele cu inimă bună, omul odihnitor care a fost Arhiereul Vicar Teodor Scorobeț. A plecat, dar a și rămas. A rămas în cuvintele lui mângâietoare, în cuvintele lui încurajatoare. A rămas în conștiința mea. A rămas în respectul pe care îl am față de el și acum și pururea. N-a plecat de tot, i-au rămas cuvintele care mie îmi sunt mângâietoare, încurajatoare, chiar și acum după o jumătate de secol. Și acum îl aud spunând: „Dă Dumnezeu alte daruri”. Mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a dat alte daruri. Mulțumesc lui Dumnezeu pentru bucuria pe care o am la gândul că Părintele Teodor a zis ca un părinte, anume pentru mine: „Dă Dumnezeu alte daruri”. Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac pentru darurile pe care mi le-a dat.

Despre om, această ființă cugetătoare și dăruită cu putere de judecată, se spune că avea de la început sădit în fire nesticăciunea și icoana nemuririi, întrucât la acest lucru se va fi gândit Scriptura atunci când afirma în legătură cu facerea omului că „după chipul lui Dumnezeu a făcut pe om”. (Fac. 1, 27). Prin aceste cuvinte va trebui deci să înțelegem că atunci când a venit mai întâi pe lume, omul n-avea sădite în el nici un fel de patimi și de poftre rele și, desigur, nu fusese sortit nici morții. Căci dacă ar fi avut în ființa sa astfel de însușiri, desigur că omul n-ar mai fi fost în stare să reflecte sau să reoglindească în el frumusețea chipului dumnezeiesc. În schimb, nu după multă vreme și-au făcut intrarea în el patimile și slăbiciunile. Și iată cum s-a întâmplat acest lucru.

După cum s-a spus, omul purta în el „chipul” și „asemănarea” cu Dumnezeu, ceea ce înseamnă că încă de la început se putea conduce singur, cum dorea, întrucât voința și lucrarea lui ascultau de ceea ce-i spunea cugetul, întrucât avea în el sădită puterea de a alege ce dorea, fără să fi întâmpinat vreă silă sau vreă piedică dinafară. De aceea și răul care a pus stăpânire pe el i-a venit de acolo că el însuși s-a lăsat înșelat de bună voie, făcându-se astfel făptaș al întregii sale nenorociri, Dumnezeu neavând aici nici un fel de amestec. Căci nu Dumnezeu e Cel care a adus pe lume moartea, ci în felul lui, omul este autorul și pricinuitorul răului. Căci după cum lumina soarelui e menită să fie de folos tuturor celor cărora li s-a dat puterea de a vedea, în schimb, oricine dacă ar vrea să-și închidă ochii,

poate și să nu se împărtășească de lumină nu pentru că razele soarelui s-ar îndrepta în altă direcție și că din această pricină l-ar năpădi pe om întunericul, ci pentru că atunci când vrea să-și astupe pleoapele, omul însuși se ferește de binefacerea razelor, deoarece prin astuparea ochilor puterea de a vedea e împiedicată să-și facă datoria, de unde reiese neapărat că, dacă omul nu vrea să vadă, atunci se poate întâmpla ca și lucrarea vederii să devină o lucrare a întunericului. Și tot astfel după cum cineva zidindu-și casa nu lasă pentru cei dinlăuntru nici o deschizătură pe unde să le vină lumina, iar întrucât el se împotrivesc față de orice acces al luminii, desigur că un astfel de om va trăi în întuneric, — tot așa și cel dintâi pământean, mai bine spus cel care a zămislit pentru prima dată răul în trupul omenească, avușese puterea de a fi legat cu totul de bine și de frumos, însă cu toate acestea s-a clătinat de bună voia sa, săvârșind fapte cu totul străine de firea sa atunci când a făcut cunoștință cu răul și când în chip liber s-a înstrăinat de bine.

Așadar răul e străin de primele idealuri ale omului și dacă-l privim în ființa lui, el n-avea nici o legătură cu firea omenească. Pentru că toate cele pe care le crease Dumnezeu erau bune și nici una din ele nu erau vrednice de osândă, căci, după cum spune Scriptura, „toate câte a făcut Dumnezeu erau bune foarte” (Fac. 1, 31). Dar întrucât, potrivit celor spuse, din pricina înrăutățirii vieții omenești, omul a căzut sub obișnuința păcatului și astfel pe urma unei împrejurări atât de mărunte s-au revărsat peste el un noian întreg de răutăți, iar acea

frumusețe dumnezeiască a sufletului, care fusese întipărită în om după chipul Ziditorului său, s-a întunecat așa cum și rugina răutății e în stare să mănânce până și fierul. De aici urmează că, deoarece omul nu și-a mai păstrat farmecul propriu al chipului său, în locul lui a apărut rușinea păcatului. Drept aceea, această mare și cinstită ființă, cum numește Scriptura pe om, după ce a căzut din vrednicia ei pătește ca cei care, alunecând și căzând în noroi, li se astupă cu totul trăsăturile feței încât nu-i mai recunosc nici măcar rudeniile; tot așa și omul, odată căzut în mocirla păcatului și-a pierdut chipul cel nesticăcios al lui Dumnezeu, iar în locul aceluia a apărut chipul stricăcios și pământiu al păcatului, pe care până și mintea omului de toate zilele cere să-l speli cu apă și să-i redai înfățișarea curată de altădată în așa fel încât, lepădând cu totul haina pământească, să apară din nou frumusețea primordială a sufletului. Lepădarea de aceea ce-ți este străin înseamnă în fond tocmai reîntoarcerea la ceea ce-ți este propriu și firesc, iar ca să ajungi acolo nu se poate decât dacă revii din nou la ceea ce firea și-a rânduit de la început...

Or dacă aceasta e singura cale pe care se poate regăsi ceea ce căutam, adică restaurarea în forma veche a chipului celui dumnezeiesc din om și care e acoperit acum de necurăția trupului, va trebui să ne schimbăm și noi în ceea ce era omul la început, atunci când l-a creat Dumnezeu. Și cum era atunci? Era gol și străin cu totul de vreun înveliș de piei moarte, ci

(Continuare în pag. a 4-a)

Traducere de T.B.

Sf. Mare Mucenic Gheorghe

(Urmare din pag. 1)

tăierea capului. Martirajul său s-a petrecut în data de 23 aprilie 303, fiind atunci o zi de vineri, din săptămâna luminată. În aceeași zi a fost martirizată și mama sa. Moaștele lor au fost aduse în secret la Lidda.

Când Sfânta Elena, mama lui Constantin cel Mare, a vizitat țara sfântă, a făcut un popas și la Lidda, unde, ca și la Ierusalim și la Betleem, a zidit o sfântă biserică. O altă biserică, în memoria Sfântului Gheorghe a fost zidită la Constantinopol, tot în timpul lui Constantin cel Mare.

Cultul Sfântului Mucenic Gheorghe s-a generalizat în tot Orientul, construindu-se peste tot biserici, care au fost puse sub patronajul numelui său.

Din profundă evlavie de sfânt și din dorința de a da strălucire noii capitale imperiale, bizantinii au strămutat o parte din moaștele binemirosoare ale Sfântului Gheorghe la Constantinopol.

În timpul iconoclasului, niște călugări greci au dus capul sfântului la Roma. De atunci se păstrează acolo, într-o biserică cu hramul Sfântul Gheorghe. De aici pe la 1600, o parte din capul sfântului a fost dusă și așezată în catedrala din Ferrara.

Când, la 1204, cruciații au cucerit Constantinopolul, sfințele moaște, care se mai găseau acolo au fost transportate în cetatea Livadia, de lângă Theba, unde au rămas până în 1393. De aici, au fost mutate în insula Egina, la o mânăstire din Paleahora. Când venețienii au ajuns stăpâni peste Egina, au luat sfințele moaște și le-au dus în Veneția, depunându-le în biserica San Giorgio Maggiore din orașul lagunelor. Aici s-au odihnit o perioadă până în 1999, când Biserica Greciei a înaintat la Vatican o cerere pentru restituirea moaștelor Sfântului Gheorghe. Răspunsul a fost favorabil și moaștele s-au întors în Livadia - Grecia.

România a primit binecuvântarea marelui mucenic Gheorghe în octombrie 2000, când sfințele sale moaște au fost aduse din Livadia, la Iași, unde mulțime mare de credincioși au venit spre închinare.

Dincolo de toate aceste date cronologice, se află persoana plină de frumusețe duhovnicească a Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, care a îmbărbătat pe mulți în credința lor. Sfântul Gheorghe este și patronul oștirii române, icoana sa constituind model de tărie în credință față de Dumnezeu și dragoste de neam, țară și Biserică.

Caracterul ascetic integral al Postului Mare

Sfântul și Marele Post al Paștilor este perceput de către fiecare dintre noi ca o perioadă de pregătire duhovnicească mai intensă. Conținutul poemelor din această perioadă cuprinse în cartea Triodului ne arată foarte clar că postul nu este doar o rânduială formală ce se rezumă doar la abținerea de la anumite produse alimentare de origine animală.

Asceza constituie alături de post o viață integră care se desfășoară în dragoste de semenii și întraajutorare sau milostenie, „o viață care se hrănește cu adevărurile Evangheliei și cu rugăciunea liturgică”. De fapt Mântuitorul ne spune că „nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu” (Matei 4, 4), ceea ce înseamnă că a trăi „numai cu pâine” înseamnă a muri, iar omul a ajuns să constate că viața adevărată nu există decât în Dumnezeu. El însuși a socotit că nu este suficient să flămânzească ci s-a hotărât să ducă nevoița până la jertfa supremă, Dumnezeu însuși moare pentru ca omul să învie, iar a trăi în Dumnezeu înseamnă foame după Dumnezeu, dorință după Dumnezeu, lepădare de ceea ce este lumesc și de patimi. Cântările Triodului ne anunță în tot acest timp că trebuie să ne pregătim cum se cuvine pentru întâmpinarea zilei Învierii: „Vremea Postului să o începem cu bucurie, supunându-ne pe noi nevoițelor celor duhovnicești. Să ne lămurim sufletul și să ne curățim trupul. Să postim precum de bucate așa și de toată patima, desfătându-ne de virtuțile Duhului. Întru care petrecând cu dragoste să ne învrednicim toți a vedea precinstită patima lui Hristos Dumnezeu și Sfintele Paști duhovnicește bucurându-ne”. (Luni, în prima săptămână a Postului, stihira a treia de la Vecernie). Din acest text rezultă și faptul că rostul ascezei este în primul rând acela de a-l elibera pe om din tirania diavolului, care prinde putere atunci când duhul cedează în fața patimilor și a poftelor. Trebuie însă să știm că această luptă angajează întreaga noastră persoană cu trup și suflet. Sfântul Simeon Noul Teolog vede scopul parțial al luptei în împreună-lucrare a celor trei puteri ale sufletului, astfel că „partea rațională deosebește și desparte răul de bine și arată părții poftitoare de ce trebuie să se alipească în mod afectuos și cele pe care trebuie să le iubească și cele la care trebuie să se întoarcă și să le urască, iar partea irascibilă e prezentă în mijlocul acestora ca un slujitor biruitor”. Asceza apare deci ca o luptă împotriva tuturor formelor morții cu care noi ne-am obișnuit din cauza păcatului care s-a amestecat cu existența noastră. Este o luptă împotriva morții din noi pentru a permite soarelui Învierii să răsară, să cicatrizeze, să vindece.

Această asceză se erijează în primul rând împotriva fariseismului care-l însoțește pe om: „Din smerenie văzând cinstite făcătoare de înălțare, și din înălțare, cădere rea, răvnește la virtuțile vameșului și urăște răutatea fariseului” (Dum-nica Vameșului și a Fariseului, Cântarea 1, stihira 2). Omul care adoptă astfel de atitudini fățarnice, face loc altor patimi care înrădăcinează și mai mult în om povara păcatului. Sfântul Nichita Stithatul numește pe un astfel de om ca pe unul care „...cade din credința în Dumnezeu pentru că primește slavă de la oameni după cuvântul Scripturii; se abate de la neprihănire și curăție pentru a-și aprinde lăcomia pântecelui, cele de sub pânțele și se supune pornirilor dobitocești”. Acest mod de manifestare este rezultatul ignoranței și al îndoielii care la rândul lor reprezintă produsul amăgirii celui rău pe de o parte, iar pe de altă parte datorită lenei influențată de trândăvia trupului.

De aceea necesitatea ascezei favorizează întâlnirea personală cu Hristos, participarea omului la „viața în Hristos”. Prin asceză se înfruntă idolii și patimile care blochează im-

pulsul vieții. Asceza rezistă la elanul naturii denaturate, căutând să facă din toată imensitatea vieții conținutul comuniunii. Asceza adevărată este divino-umană pentru că Dumnezeu este cel care comunică omului propria Sa forță. Ea în mod aproape necesar are un caracter vital pentru că fără de ea corpul ar rămâne înstrăinat de viața divină. Asceza reprezintă opusul fariseismului, adică realizarea smereniei.

Cântările Triodului insistă în mod special pe post, însă dându-i acestuia un termen mai general. Exemplele cele mai elocvente care ne apar ca niște imagini sunt Adam și Eva care au primit în rai porunca de a posti. Pentru că nu și-au putut stăpâni pornirile au renunțat la plinirea relației lor cu Creatorul, iar în loc de a vedea lumea ca pe o Euharistie, o vor vedea ca pe o victimă. Olivier Clément vorbește foarte frumos despre acest aspect, atunci când zice: „Ce înseamnă de fapt că omul mănâncă fructul? Înseamnă că omul consumă lumea în loc de a o transfigura”.

Hristos, „al doilea Adam”, postește patruzeci de zile și patruzeci de nopți în pustiu Quarantaniei. Umanul din Hristos trăia atunci cu „tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu”, lumea din jurul Lui devine cuvânt, iar pământul și lumea ingerilor comunică. După Olivier Clément, pentru Iisus Hristos postul a semnificat victoria asupra patimilor majore: cea a aducerii dorinței omului de la atașamentul său față de materie (schimbarea pietrelor în pâini); acel miracol care fascinează (prin cererea de a se arunca de la înălțimea Templului); acela de a face să reușească prin atotputernicia istoriei și umanității rețanșate de mister (acceptând pactul cu satan distribuitorul tuturor patimilor colective) și-ar fi dorit ca totul să se transforme într-o acțiune magică care i-ar fi asigurat victoria. De aceea fiecare dintre noi trebuie să ne străduim să acedem pe scara care ne înalță spre cer. Urcând treaptă cu treaptă ajungem să ne desprindem de oceanul răului și să pășim pe uscatul binelui, bucurându-ne de tot ceea ce ne poate oferi el. Dumnezeu nu are nevoie de asceza noastră așa cum suntem tentați să credem. Dumnezeu doar ne recomandă să practicăm asceza, dându-se exemplu pe Sine însuși. Dumnezeu nici măcar nu ni-l impune. Am putea chiar să observăm că autorii care au scris imnele Triodului, arată asceza ca pe un act de eliberare din propriul nostru egoism, adăpat de poftele materiale și spirituale. Postul și asceza reprezintă un fel de medicament împotriva unei extensiuni patologice a poftelor și patimilor, devenind un stâlp de susținere și de întărire a voinței noastre în lupta de stăpânire a furtunilor care încearcă să inunde sufletele credincioșilor. Părintele Dumitru Stăniloae spune că „omul care postește face posibilă restabilirea justei sale relații cu Dumnezeu în care se pune pe sine însuși”.

Nici un alt eveniment istoric cu excepția celui al morții Fiului lui Dumnezeu, nu ne face să cutezăm mai mult spre întâlnirea cu Dumnezeu. Postul de orice fel este și va rămâne un mijloc prin care intrăm în acest eveniment. În acest fel postul ne apare drept mijlocul prin care viața noastră se transformă, deoarece el e un act ce tinde mereu dincolo de ceea ce este palpabil, este ceea ce ne conduce de la pregătire la împlinire. Iată ca exemplu doar un text din săptămâna a doua a Postului Mare; „Să începem acum a doua săptămână a Postului cu fața luminată, săvârșindu-l din zi în zi fraților, făcându-ne căruță de foc ca și Ilie Tesviteanul, să înălțăm gândul cu nepătimirea, să întrarmăm trupul nostru cu curăția gonind pe vrăjmașul”.

Fără acestea toate, viața și existența noastră ar fi zadarnice, iar drumul nostru prin lume ar fi o simplă banalitate.

Drd. EMIL R. MOCIOIU

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe — o necesară pildă pentru vremurile noastre

Prăznuirea Sfântului Mucenic Gheorghe trebuie să constituie pentru noi un fericit prilej de-a pune anumite întrebări. Și anume, care sunt modelele existențiale ce ne călăuzesc viața, mințea și faptele, știut fiind faptul că fie pe scara virtuților, fie în noroiul patimilor, omul se folosește de modele.

Prăznuirea acestui mucenic este prăznuirea unuia dintre acei stâlpi solizi ai Bisericii lui Hristos, prin rugăciunile cărui Dumnezeu ține lumea, a unui mucenic ce a pățimit îndumnezeirea, a unei pilde grăitoare pentru toate generațiile de creștini.

Născut în vestita cetate a Capadociei în a doua jumătate a secolului al treilea, rămas de mic orfan de tată, pleacă în ținutul natal al mamei sale, în Palestina, mediu ce va constitui pentru el imboldul unei credințe puternice.

Împăratul Dioclețian, nepersecutându-i de la începutul domniei sale pe creștini, aceștia au putut să ocupe tot felul de dregătorii în sistemul administrativ și militar al Imperiului Roman de atunci. Așa s-a întâm-

plat și cu Sfântul Gheorghe, care a ajuns să fie general în armata împăratului.

Izvoarele care ne descriu viața sa dau mărturie despre faptul că mulți dintre cei care îl înconjurau se mirau cum poate fi un demnitar dintr-o armată păgână atât de sincer, curat la suflet și binevoitor față de cei asupriți.

Secretul comportamentului său avea să se cunoască începând cu anul 303, când Dioclețian pornește persecuția împotriva creștinilor, în care avea să fie tăiat și capul viteazului său comandant, fapt petrecut la 23 aprilie 304 la Roma.

Sfântul Gheorghe a rămas în conștiința creștinilor ca model al demnitarului incorupt, a demnitarului cu o moralitate impecabilă, a omului care a știut să-și jertfească existența pământească pentru valorile morale ale Evangheliei lui Hristos.

Poate că ar trebui să ne întrebăm, cum putem împlini noi astăzi dimensiunea

(Continuare în pag. a 6-a)

Drd. ȘTEFAN TOMA

Sf. Grigorie de Nyssa

(Urmare din pag. a 3-a)

căuta doar cu încredere spre fața lui Dumnezeu, cunoscând binele încă înainte de a-l gusta ori de a-l privi cu ochii, ci mulțumindu-se doar să se știe sub privirea lui Dumnezeu și bucurându-se doar de ajutorul ce i se imbia, după cum ne arată Sfânta Scriptură. Căci înainte de a fi alungat din rai, el nu cunoscuse pe Eva, cu care va și păcătui, lăsându-se înșelat de ea, pentru care ea va fi și osândită să nască în dureri. Așadar e limpede că noi am fost alungați din rai din pricina păcatului protopărinților noștri. De aceea numai pe un drum invers ne vom putea întoarce la fericirea de demult. Și care anume este acea cale? Plăcerea de atunci pe care am cunoscut-o prin înșelăciune a devenit începutul căderii. Mai târziu, din patima acestei plăceri au izvorât rușinea și frica, încât omul n-a mai îndrăznit nici măcar să privească spre Cel ce l-a zidit, ci căuta să se ascundă printre tufe și pe la umbră, cosându-și în acest sens un acoperământ de piei moarte și pieritoare. Și așa au ajuns să fie trimiși amândoi fără adăpost să locuiască în acest tărâm nenorocit și plin de suferință, în care în fața morții doar căsătoria a mai ajuns să fie socotită drept mângâiere.

Drept aceea, dacă și așa va trebui să plecăm cândva de pe pământ și să rămânem numai cu Hristos, va trebui să începem iarăși să ne rupem de acest tărâm întocmai așa cum se întâmplă cu cei care au trăit despărțiți departe de ai lor, care se întorc din nou în locul din care au plecat și care părăsesc acum mai întâi locul în care au sosit mai la urmă. Întrucât, dar, legăturile cu femeia au fost cele din urmă, lucru care ne-a făcut să simțim mai greu despărțirea de viața trăită în rai, urmează că tocmai pe ele trebuie să le și părăsim mai întâi, ele fiind cea din urmă piedică.

Iată dar ce sfat se dă celor care vreau să se reîntoarcă la Hristos. În al doilea rând să ne eliberăm de chinul scormonirii pământului, pe care a fost osândit să-l lucreze omul ca urmare a păcatului lui. În sfârșit să ne scăpăm odată și de acest înveliș al trupului, hainele noastre de piele, adică să ne dezbrăcăm de cugetul truesc și să ocolim ascunzăturile rușinii, să nu ne mai scundem după mășlinul amar al acestei vieți, ci, fugind de stricăcioasele învelișuri ale frunzișurilor, să ne învățăm să petrecem iarăși sub privirea Celui care ne-a dat viața, ferindu-ne de ispita gustării și a privirii și nelăsându-ne sfătuiți de nici o privire otrăvitoare, urmând numai porunca lui Dumnezeu. Păzirea ei constă tocmai în săvârșirea binelui, pe câtă vreme gustarea din paharul răutăților însemnează călcarea poruncilor. Asta e ca și cum în lucrurile rele începutul binelui ar consta tocmai în a nu vrea să cunoști ce-i răul.

Acesta a fost motivul pentru care s-a și poruncit protopărinților să nu caute ca deodată cu cunoașterea binelui să ajungă și la cunoașterea lucrurilor contrarii, adică a răului, ci să se ferească de cunoașterea și a binelui și a răului, căci adevăratul bine este tocmai cel care n-are nici un amestec și nici o părtașie cu răul. După părerea mea, binele nu-i nimic altceva decât petrecerea cu Dumnezeu și de El să te lași atras în chip neîntrerupt și statornic și într-o astfel de desfătare să nu te lași nicicum atras spre plăceri de altă natură. Iar dacă trebuie să spunem un lucru și mai cutezător, poate că numai în felul acesta a putut fi răpit cineva din lumea aceasta, care e plină numai de răutăți, așa cum i s-a întâmplat lui Pavel, care a auzit cuvinte nespuse și a văzut lucruri nevăzute, pe care nu se cuvine omului să le grăiască (II Cor. 12, 4).

Crucea lui Iancu a ajuns în Muzeul Blajului

Până în toamna trecută, pe un deal deasupra Blajului străjuia o cruce din piatră, ridicată de niște credincioși, cu două secole în urmă.

Ea a fost martoră la multe evenimente de seamă din viața poporului nostru. La 1848, în apropierea crucii, Avram Iancu a așezat un grup de moși, pentru siguranța Marii Adunări Naționale de pe Câmpia Libertății. De atunci poartă numele de „Crucea lui Iancu”. Mai târziu, când vremurile s-au liniștit, aici era locul de întâlnire a tineretului din Blaj, mai ales că privelește a foarte frumoasă. Se văd Munții Făgărașului, Munții Apuseni, Blajul și o mare parte din Podișul Târnavelor. Dar în 1908, autoritățile imperiale, au dinamitat și crucea și monumentul din piatră de pe Câmpul Libertății. Însă blăjenii le-au refăcut la loc. Apoi în timpul celui de al doilea război mondial, lângă cruce era un post de artilerie antiaeriană.

Istoria acestei cruci face parte din istoria noastră și e bine să ne aplecăm puțin în fața ei. Ilustrul profesor Ștefan Manciulea, în lucrarea sa „Istoria Blajului”,

spune că pe timpul episcopului Ioan Bob a fost un an cu recolte slabe, iar sătenii din Sâncel și satele din jur au fost nevoiți să împrumute cereale de la Episcopia greco-catolică. În anul următor recolta a fost bună și sătenii au venit să restituie cerealele împrumutate. Dar admirabilul episcop i-a iertat pe datornici, a rupt contractele de împrumut în fața lor și i-a trimis cu cerealele acasă. Aici istoricul tăce și-i lasă pe bătrânii Blajului să ne spună cu glas de legendă că, acei credincioși au strigat, aproape într-un glas, că ei trebuie să mulțumească lui Dumnezeu că le-a dat recoltă bună și le-a dat și un episcop bun. Astfel că, după datina creștinească a români, pe cheltuiala lor au ridicat aceea cruce, spre veșnică aducere-aminte.

Anii au trecut și dacă a fost martoră la evenimentele pe care le-am amintit mai sus, ea a cunoscut și o perioadă de relativ bunăstare. Prin anii '60 ai secolului trecut, mulțime de turiști asaltau împrejurimile, iar pe cruce s-au zgărit multe semnături, ba niște copii răi s-au suit pe ea și i-au rupt un braț. Așa a stat cu brațul rupt vreo douăzeci de ani, spre rușinea noastră.

Prin anii '90, locul a fost înfrumusețat de o statuie a lui Avram Iancu, pe un soclu astfel dimensionat, încât de la distanță statuia cu soclul ei par a fi o imensă cruce. Acum locul își merită numele de „Crucea lui Iancu”.

În aceste condiții vechea cruce, mai mică și cu un braț rupt, dădea naștere unui peisaj trist. Se părea că

ne spune că nepăsarea noastră a durut-o mai rău decât răutatea celor ce au dinamitat-o.

Dar peisajul trist inspirat de bătrâna cruce, l-a risipit tânăra profesoară Simona Francu, directoarea Muzeului de Istorie din Blaj. Ea a transportat crucea la muzeu, bine înțeles cu aprobarea și sprijinul primăriei.

Tânăra profesoară spune că bunăstarea și dreptatea episcopului Bob, împreună cu tăria credincioșilor săi, sunt o lecție de istorie, pe care această cruce o face veșnic vie și de actualitate.

Onoratul cititor o să-i dea dreptate doamnei profesoare, mai ales că singur își poate aminti de episcopul catolic Gheorghe Lepeș, care prin lăcomia lui a provocat răscoala de la Bobâlna. Episcopul, după ce amânase doi ani plata zecuielii, în primăvara anului 1437 a pretins ca țărani să i-o plătească în monedă nouă, o monedă rară și mult mai scumpă ca cea veche. Țăranii n-au putut plăti și au urmat răscoale sângeroase cu grave urmări.

IOAN BIZĂU

Mărturii despre sodalii sibieni — preocupări profesionale și politice

La sfârșitul secolului al XIX-lea și în primele decenii ale secolului următor, s-a constatat că clasa meseriașilor se afla în stadiul consolidării și progresului continuu...¹, deși „mișcarea pentru formarea unei puternice clase de industriași (meseriași - n.n.) datează la noi români abia de vreo trei decenii”¹.

Atunci când politica administrației maghiare de la Budapesta încerca prin măsuri legislative să dezbină și să învrăjbească „naționalitățile conlocuitoare” din monarhia dualistă austro-ungară, spiritul lor de solidaritate profesională și culturală le unește, generând în sudul Transilvaniei, un climat social și religios, de colaborare și toleranță reciprocă.²

Deși, comitetul reuniunii sodalilor sibieni și-a propus un program ambițios, până la 1918, de fortificare a „clasei de mijloc” românești, el n-a reușit decât parțial, să atingă acest scop nobil, datorită unor factori istorici, sociali-economi și politici nefavorabili și neprevăzuți, din această perioadă zburcumată, declanșată de izbucnirea primului război mondial.

Un alt episod din activitatea sodalilor sibieni oglindește atitudinea lor națională, față de evenimentele politice din anul 1918. În toamna acestui an, odată cu terminarea primului război mondial, sub presiunea militară a „ANTANTEI” și în urma declanșării revoluției burghezo-democratice a naționalităților din statul dualist, destrămarea monarhiei austro-ungare a devenit un eveniment istoric definitiv. În noile împrejurări istorice, când evenimentele politice se derulau vertiginos în Europa, a izbucnit revoluția națională, burghezo-democratică a populației românești din Transilvania, care a avut o cale proprie de derulare, determinată de aspirațiile de eliberare națională și de unire cu Regatul Român de peste

Carpați. În cursul acestor zile istorice favorabile, pe baza principiilor cuprinse în „Declarația de autodeterminare a popoarelor” s-au constituit din 18 octombrie 1918, în toată Transilvania, consilii și găzdi naționale, devenite atunci primele autorități politice și militare românești, subordonate Consiliului Național Românesc Central de la Arad, cu scopul declarat de-a înlătura nedreptățile trecutului istoric din fosta monarhie austro-ungară, prin preluarea efectivă a puterii politice și administrative, de către națiunea majoritară românească din Transilvania. În noile condiții istorice, sociale și politice, când „națiunea română era conștientă de drepturile și datoriile sale”, s-a format la 30 octombrie 1918, în zilele premergătoare mișcării revoluționare, Consiliul Național Român din Sibiu, care a luat măsuri de organizare politică și militară a locuitorilor români din 86 de comune sibiene.

La adunarea de constituire a Consiliului Național, care s-a ținut în clădirea „Astreii” din Sibiu, unde au participat numai fruntașii inteligenței locale, s-a ales un comitet de conducere format din 10 membri, condus de Andrei Birseanu, președintele „Asociațiunii”.

Trebuie să subliniem că, din primele zile ale activității sale, acest Consiliu Național a invitat, într-o perioadă de tulburări sociale și incidente sângeroase, de la Sibiu și Sebeș și din comunele Veștem, Miercurea, Dobârca, Armeni, etc. să participe la unele din ședințele sale pe tipograful George Poponea, unul din membrii marcanți ai „Reuniunii sodalilor” din Sibiu.

Mentținerea lui G. Poponea în Consiliu numai în calitate de colaborator în cadrul Consiliului Național a nemulțumit pe fruntașii sodalilor sibieni. Pentru a obține în cadrul

Consiliului Național o reprezentare corespunzătoare cu ponderea lor social-economică, sodalii, sprijiniți de țărani, adresează președintelui Andrei Birseanu un protest, în care arată că „o lume întreagă trebuie să știe că în ultimele decenii clasa meseriașilor români s-a întregit, a prosperat... și pe această bază ei pornesc de la deviza că dacă fiecare națiune are dreptul liberei dispunerii de sine, deviză care a răsturnat sisteme învechite făurind o lume nouă „și noi putem să” credem că fiecărui individ, membru al oricărei clase din sânul unei națiuni îi revine acest indispensabil drept” de a pretinde completarea pe baze democratice a Consiliului Național din Sibiu, deoarece la constituirea acestui Consiliu nu s-a convocat o adunare mai mare, la care să participe meseriașii și țărani.

Din acest memoriu semnat de 84 meseriași și țărani se desprind clar revendicările lor politice. În contextul mișcării revoluționare din 1918, nu trebuie să ne surprindă această poziție de clasă a unei pături care, prin compoziția membrilor ei, erau parte integrantă a clasei de mijloc³.

În baza dreptului lor de a dispune singuri de propria lor reprezentare, meseriașii sibieni, ținând seama de precipitarea evenimentelor politice, care nu permiteau atunci convocarea unei adunări reprezentative pentru alegerea unui nou Consiliu Național, apelează la judecata imparțială a președintelui Andrei Birseanu, pentru a admite întregirea Consiliului Național, cu 6 reprezentanți ai meseriașilor și 4 ai țărănilor.

Cu acordul Consiliului Național, unde revendicările au fost expuse de George Poponea, meseriașii au dat, la 14 noiembrie 1918, mandat de reprezentare lui George Poponea, Ilie Șteflea, Iosif Marcu, Victor Tordășianu, Nicolae Bratu și Ilie Stanciu, subliniind că „în aceste momente fiecare român de bine trebuie să se ridice peste micile patimi, să uite trecutul istoric cu toate durerile lui și dând mâna cu toții, fără deosebire de clasă, neclintii, să stăruie la înfăptuirea idealului nostru național”³.

Conștiența de importanța acestui moment istoric, reprezentanții meseriașilor români, s-au încadrat în spiritul acestui ideal național, angajându-se să acorde un ajutor eficient la tipărirea și difuzarea miilor de manifeste și declarații emise de Consiliul Național din Sibiu.

Ținem să semnalăm, între aceste tipărituri în primul rând declarația „Hotărârea noastră” care s-a difuzat în 1000 de exemplare la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia de către delegații sibieni, între care semnalăm prezența lui George Poponea, Ilie Stanciu, Ștefan Duca și Nicolae Bratu.

Tot în acest context de sprijinire a acțiunilor politice ale Consiliului Național, se cuvine să amintim donația de 50 000 coale hârtie de ziar pe care a făcut-o tipograful Nicolae Bratu. Tot acest tipograf s-a declarat de acord să sprijine acțiunea de editare a unui cotidian politic românesc la Sibiu.

Și după Marea Adunare de la Alba Iulia, sodalii sibieni au luat parte la toate evenimentele locale, remarcându-se prezența lor la festivitățile organizate, pentru primirea generalilor Traian Moșoiu și Henri Berthlot.

La încheierea acestui capitol putem afirma, fără a greși, că atunci, pentru toate clasele sociale ale poporului român, indiferent de interesele specifice de moment, problema fundamentală la ordinea zilei a fost încheierea procesului de reîntregire a unității naționale (Basarabia, Bucovina și Transilvania).

Prof. MIRCEA STOIA

¹ Traian Chirilă, Reuniunea culturală națională a meseriașilor români din Sibiu, la 80 de ani, tipărită de Tipografia Arhidiecezană Sibiu, 1946, p. 186; Revista economică... Sibiu, anul XV, 1913, nr. 2, p. 11.

² Anuarul I al Reuniunii sodalilor români din Sibiu, 1900, p. 125—130, unde sunt publicați următorii membri ajutători străini, conaționali ai etnilor: sâsească, maghiară și de alte naționalități din urbea sibiană.

Anii menționați 1897-1899: Sași, Auerlich Wilhelm, fotograf, Binder Friderich, comerciant, Binder Ludovic, factor de tipografie, Bonfert Ioan, ospătar, Dressnandt Victor, compactor, Fischer Carol, mastru pantofar, Frenz Berthold, cofetar, Fronius Ludovic, restaurator, Fürst Wilhelm, comerciant, Gross Adolf, agent, Hager Mihail, restaurator, Katzler Antoniu, frizer, Kemler Ioan, ospătar, Kirscher Emil, cărnătar, Luxenberg Jean, locotenent de jandarmi în rezervă, Marschall Iosif, factor de tipografie, Mätz Gustav, arhitect, Meltzer Heinrich, restaurator, Müller Iosif, orologer, Neuzil Francisc, compactor, Schneider Iosif, mastru croitor, Wagner Francisc, comerciant, Weinrich Adolf, farmacist; Unguri: Barabás Bedő, mastru cismar, Enters Carol, restaurator, Gyönös Iulius, culegător tipograf, Krasowsky Rezső, comerciant, Nadasdy S. Nicolae, comerciant, Némethi Mihail, frizer, Paly Antoniu, mastru măsar, Paly Coloman, mastru măsar, Török Lajos, sodal pantofar, Török Vilmos, fabricant, Uvegeș Valeriu, funcționar de bancă; Alte naționalități: Pankiewitz Iuliu, restaurator, Quandt Victor, restaurator, Zacharides Iosif, compactor.

Dintr-un raport al adunării generale al UNIVERSITĂȚII SĂSEȘTI, redăm numărul învățăcelilor (ucenici - n.n.), după naționalități care au frecventat școlile profesionale de meserii din oraș și comune mari, cu populație mixtă, românească, sâsească și maghiară.

În anul școlar 1910—1911, la Sibiu erau înscriși la aceste școli: Români, 198 de ucenici, Sași, 425 ucenici, Maghiari, 39 ucenici. În anul școlar 1911—1912, Români, 214 ucenici, Sași, 415 ucenici, Maghiari, 44 ucenici.

Concluziile din această statistică contemporană sunt concludente în privința procesului de geneză a „clasei de mijloc” românești. Vezi Revista economică, Sibiu, anul XV, 1913, nr. 2, p. 11.

³ Arhivele Statului, Sibiu, fond „Astra”, dosar 616/1918.

Înnoiri în diaspora românească

(Urmare din pag. 1)

rea Mitropolitului Iosif. În 15 iulie 2000 a fost tuns rasofor, cu numele de Codrat. În data de 21 iunie 2001 a fost tuns în monahism, cu binecuvântarea Mitropolitului Iosif, primind numele de Siluan.

Hirotonia părintelui Siluan a avut loc duminică, 21 octombrie 2001 la biserica parohială „Sf. Iosif” din Bordeaux. La hirotonie au participat Mitropolitul Iosif al Parisului, Mitropolitul Teofan al Olteniei ca delegat al Patriarhiei Române, Mitropolitul Serafim al Germaniei, Episcopul-vicar patriarhal Ambrozio, Arhiepiscopul Ioachim Vasluiuanul și Arhiepiscopul Petroniu Sălăjanul alături de 15 preoți și 6 diaconi.

Sfânta Liturghie a fost un moment de profundă înălțare duhovnicească. La sfârșitul ei, Mitropolitul Iosif i-a înmănat mantia episcopală și cărja rostind cuvintele:

„Îți urez să rămâi cel ce ești: cel care arde pentru Hristos, cel ce are cuvânt puternic, cel ce știe să se roage Domnului... A fi episcop este o cruce. Ca preoți, noi suntem cei ce trebuie să spele picioarele credincioșilor, ca episcopi trebuie să ne coborâm și mai mult în smerenie... Vei avea de asemenea în grijă preoții care vor veni pentru a-și afla pacea lângă episcopul lor... Credincioșii vor veni spre tine pentru a primi cuvânt tare, care să-i ajute să învieze. Și trebuie ca noi, episcopi, să devenim transparenți harului lui Dumnezeu, Cuvântului lui Dumnezeu. În această lume în care sunt atât de multe boli, Hristos a venit pentru cei păcătoși, pentru cei al căror suflet este bolnav... Trebuie să primim harul lui Dumnezeu, să ne reinnoim permanent în har, noi, episcopi, pentru a putea face loc acestui Har care pretinderea este, și pentru ca nu cumva să ne închidem lui... Vor fi de asemenea multe ispite... Vei voi să fii drept, nu ulti însă să fii milostiv, mila Domnului, dragostea lui Hristos este cel mai greu de pus în practică... Există o putere în Biserică, putere dată de Dumnezeu și de po-

por, dar ea nu trebuie să se manifeste niciodată altfel decât prin milostivire. Milostivire și dragoste, în acestea constă adevărata putere. Să fim dreți, dar imediat după aceea să fim milostivi, încercând — chiar dacă este dificil — să vedem în ceilalți ceea ce am trăit noi înșine la rândul nostru. Milostivirea este medicamentul care ne vindecă și ne reînvie pe toți deopotrivă, după cum o arată și Evanghelia de astăzi: învierea fiului văduvei din Nain. Suntem cu toții chemați să trăim în har: dacă el este prezent, chiar dacă te mânia, pacea se întoarce; chiar dacă ești ispitit, pacea revine; chiar dacă greșești, există întotdeauna harul învierii”.

La aceste cuvinte, Episcopul Siluan a răspuns:

„Am încredere în harul lui Dumnezeu, cel care în atotputernicia sa poate să își asume riscul de a hirotoni pe cineva ca mine... Rugați-vă Domnului ca să hrănească și să facă să crească sămânța pe care a semănat-o în mine. Îi mulțumesc înalt Prea Sfințitului Iosif, mitropolitul meu, pe care îndrăznesc să îl numesc frate și părinte deopotrivă, tuturor episcopilor aici prezenți, precum și comunității monastice de la Bussy-en-Othe, casa mea timp de șapte ani... Mă gândesc de asemeni la mama mea, la tatăl meu, preot de patruzeci și doi de ani... Mă bizui pe harul lui Dumnezeu... Știu că trebuie să urmăresc lui Hristos în Getsimani și pe Golgota. Să nu ne fie frică de această chemare continuă spre Cruce: Crucea a venit să aducă bucurie lumii întregi, iar apostolul Pavel spune că ea este puterea lui Dumnezeu...”.

La Sfânta Liturghie au mai participat reprezentanți ai celorlalte Biserici Ortodoxe surori, ai Bisericii Romano-Catolice din Franța, ai Bisericilor Protestante și Reformate, Ambasadorul României în Franța, Dl. Oliviu Gherman, Secretarul de Stat pentru Culte, Dl. L. Tănase, precum și altele oficialități locale ale orașului Bordeaux.

P.S. Episcop Siluan va re-

ședa în mânăstirea Malvalle pe care a și fondat-o, dar și la Limours, lângă Paris,

Arhim. Dr. Nicolae Condrea, nou ales în postul de Arhiepiscop pentru America și Canada

În iulie 2001 Arhiepiscopia Ortodoxă Română pentru America și Canada își pierde păstorul prin trecerea la cele veșnice a Arhiepiscopului Victorin Ursache. În postul rămas vacant a fost numit „locum tenens” Mitropolitul Iosif al Parisului. Sub înaltul patronaj al acestuia, Congresul Special Electoral al Arhiepiscopiei pentru America și Canada, în sesiunea din 9 martie 2002 ținută în biserica „Sf. Treime” din Troy, Michigan, la care au participat peste 100 de delegați ai parohiilor și mânăstirilor din Arhiepiscopie, l-au ales în postul de Arhiepiscop pe părintele arhimandrit Nicolae Condrea.

În concordanță cu Decretul de autonomie acordat Arhiepiscopiei de către Sf. Sinod al BOR din 1973, Arhiepiscopul este ales de delegații prezenți la Congresul convocat special în acest scop. Alegerea Congresului trebuie să fie confirmată, din punct de vedere canonic, de Sf. Sinod al BOR. Drept urmare, imediat după Congres, Mitropolitul Iosif, noul ales și o delegație a preoților din Arhiepiscopie s-au deplasat la București, pentru a participa la lucrările Sf. Sinod din 12—13 martie 2002. Prin temeiul 1270/2002, Sf. Sinod al BOR a confirmat alegerea părintelui Arhim. Nicolae Condrea în postul de Arhiepiscop al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române pentru America și Canada.

Părintele Arhimandrit Nicolae Condrea s-a născut la 15 aprilie 1967 în Constanța, cu numele de botez Corin. Părinții Nicolae și Maria au trecut de timpuriu la cele veșnice.

Școala și-a urmat-o la Constanța și apoi la București, unde a dobândit baccalaureatul în 1985. În 1988 a fost declarat admis la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna” din Sibiu. În anul 1992 devine licențiat al acestei facultăți de tradiție cu o teză despre eclesologia mitropolitului Ioan Zizioulas.

reședința Mitropoliei pentru Europa Occidentală și Meridională.

În 1993 este declarat admis la cursurile de doctorat ale aceleiași facultăți în specialitatea Teologie Morală.

Începând cu octombrie 1994 își continuă studiile teologice la Facultatea de Teologie Catolică a Universității „Marc Bloch” din Strasbourg (Franța), unde obține diplomă de Studii Aprofundate în 1995 și titlul de „doctor în Teologie” în 2001, pe baza tezei de doctorat intitulată „Probleme de psihologie la Evagrie Ponticul”.

În noiembrie 1996, cu înalta binecuvântare a Mitropolitului Serafim al Germaniei, a fondat parohia „Nașterea Domnului” din Stuttgart (Germania), pe seama căreia a fost hirotonit preot celib. Au urmat ani de misiune printre românii din diasporă și, astfel, studiului a adăugat slujirea preotească, cu convințirea că slujind oamenii, slujești lui Dumnezeu.

La 18 decembrie 2001 a deșus voturile monahale la mânăstirea Radu-Vodă din București, iar din decembrie 2001 a fost numit secretar patriarhal, până la alegerea sa ca arhipăstor al românilor din „Lumea nouă”.

Hirotonia și instalarea noului Arhiepiscop va avea loc în cursul lunii iulie la Montreal cu prilejul întrunirii ordinare a Congresului Arhiepiscopiei Ortodoxe Române pentru America și Canada.

Ambilor noi păstori în ogorul diasporei ortodoxe românești le spunem „Întru mulți ani!”

Ei sunt o mare bucurie pentru Biserica noastră, pentru comunitățile românești departe de țară, dar și o mândrie pentru Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna” din Sibiu, pe care cei doi aleși păstori au absolvit-o.

Le dorim să aibă parte de roade duhovnicești alese în greaua, dar nobilă misiune care îi așteaptă, odată cu dobândirea propriei mântuirii.

„Întrucât ați făcut unuia dintre acești foarte mici frați ai Mei, Mie mi-ați făcut“ (Mt. 25, 40)

Întâlnirea Grupului Internațional de Lucru (Global Working Group) URM (Urban Rural Mission) Jacarei, Brazilia, 1—9 martie 2002

URM a fost parte integrantă a Consiliului Ecumenic al Bisericilor (CEB) începând din anul 1961. În acea perioadă, industrializarea și urbanizarea solicitau răspunsuri noi din partea Bisericilor. La nivelul CEB această responsabilitate a revenit nou-înființatei Division of World Mission and Evangelism prin programul UIM (Urban Industrial Mission), precursorul URM.

De atunci URM s-a dezvoltat, devenind mișcarea celor dedicați unei viziuni specifice asupra misiunii Bisericii, care accentuează căutarea unei comunități alternative bazate pe dreptate și inclusivism. URM reprezintă reacția profetică a trupului eclesial față de starea lumii.

Programul URM se desfășoară astăzi în șase regiuni: Africa, America Latină, America de Nord, Asia, Europa și Orientul Mijlociu.

Condițiile sunt diferite de la o regiune la alta și de la o țară la alta, dar peste tot se constată fragmentarea societății, individualismul exacerbă ce duce la negarea vieții celorlalți. Procesul globalizării continuă, având ca rezultat marginalizarea unor întregi comunități în toată lumea. Însăși condiția umană ajunge să însemne pentru foarte mulți: excludere, opresiune, nedreptate instituționalizată și dezumanizare accentuată.

În acest context căutarea unei societăți umane reconciliate, întemeiată pe dreptate și lipsă de discriminare, se constituie ca o rezistență la realitățile care neagă viața și la forțele care le promovează. Câteodată este și o luptă împotriva neînțelegerii, apatiei și indiferenței, sau și mai grav, împotriva ostilității și respingerii chiar și de către cei a căror vocație mărturisită este aceea de a fi de partea celor săraci, marginalizați, opresați și tratați nedrept. Prin activitatea sa specifică, aceea de a organiza comunități, URM se află în centrul acestei lupte care comportă inevitabil tot felul de pericole: amenințarea cu represia, hărțuirea, închisoarea și chiar moartea. În plus, realitățile vieții contemporane — cum ar fi fluiditatea și instabilitatea economiei și a sistemelor financiare — au adesea ca rezultat schimbarea situației economice, care influențează negativ cadrul în care se desfășoară activitatea URM.

URM a avut de-a lungul anilor un impact pozitiv asupra modului în care Bisericile înțeleg să facă misiune. Totuși, trebuie spus că persistă falsa dihotomie între o „Evangelhie socială”, adresată problemelor sociale și „evangelizarea” ca predică, fapt ce a dus la păstrarea sau întoarcerea la o viziune reducăționistă asupra vocației misionare și evanghelizatoare a Bisericilor, manifestate în multe comunități creștine. CEB prin URM continuă să promoveze o perspectivă holistică asupra vocației misionare a Bisericilor, accentuând solidaritatea cu cei săraci și marginalizați, așa încât aceștia să simtă că sunt parte integrantă a Bisericii, „Trupul lui Hristos” prin care se reconciliază oamenii și întreaga creație.

Trebuie subliniat că obiectivul principal URM nu este acela de a fi „vocea celor fără voce”, ci de a-i ajuta pe cei fără voce să ajungă să aibă propria lor voce. Nu este vorba doar de caritate, ci de redobândirea demnității umane, de accesul celor defavorizați la educație și muncă.

Recenta întâlnire a GWG URM a avut loc în localitatea Jacarei în apropiere de Sao Paulo, cu participarea a 30 de reprezentanți ai celor 6 regiuni. Brazilia este o țară foarte mare, deosebit de frumoasă, cu o populație de peste 180 milioane locuitori (Sao Paulo are 19 milioane). În primele două zile s-au vizitat câteva obiective de interes pentru URM din zonă. Cea mai impresionantă a fost vizitarea unei așezări din apropierea localității Jacarei unde trăiesc în adăposturi improvizate peste 200 de familii rămase fără locuințe și surse de venit. Ocupaseră un teren aparținând statului, începuseră să lucreze pământul și să crească animale pentru a supraviețui, și așteptau ajutor pentru a intra cumva în legalitate. Ca și în alte zone ale lumii și în Brazilia există proprietăți imense, adesea obținute pe căi necinstite, chiar prin falsificarea unor acte doveditoare, în timp ce alții trăiesc sub pragul oricărei sărăcii imaginabile, nu pentru că nu ar vrea să muncească, ci pentru că sistemul nu le permite.

Memorabile au fost și întâlnirile grupului cu primarul localității și cu parlamentul local, cu atât mai mult cu cât coordonatorul URM/America Latină, Henrique Jr. Pereira are și o funcție de consilier pentru programele sociale, reușind astfel să impună concepte specifice URM.

Lucrările au continuat în zilele următoare cu prezentarea detaliată a rapoartelor pe regiuni, din care prezentăm sintetic, cu titlu informativ, următoarele:

AFRICA — aici contextul socio-economic și politic se caracterizează prin excludere cauzată de globalizare. Africa este, pe de o parte, încă profund marcată de colonialism și de postcolonialism, iar pe de altă parte de lipsa de viziune și de responsabilitate a multora dintre liderii ei. Educația este, de asemenea, profund afectată, 41% din populația în vârstă de peste 15 ani (778,5 milioane) este analfabetă.

URM/Africa se concentrează pe mobilizarea și organizarea segmentelor celor mai vulnerabile ale societății, împotriva sărăciei și excluderii, prin educație, economie comună și promovarea eticii comunitare, solidarității și dreptății, spre transformarea socială. URM/Africa își propune ca prin programe speciale să ajute la: înțelegerea contextului mondial actual și de perspectivă, pentru ca populația să poată răspunde la provocările lui; organizarea unei economii alternative bazate pe solidaritate și dreptate; dezvoltarea unei etici comunitare, bazate pe transparență, toleranță și coeziune. Un loc important îl ocupă reflecția teologică și editarea magazinului „The Train of URM”, care reflectă realitățile din sub-regiuni.

AMERICA LATINĂ — există contraste izbitoare între nivelele de trai ale minorității foarte bogate și majorității sub pragul sărăciei. Continentul are foarte multe resurse, dar acest fapt nu se reflectă în viața majorității. URM/America Latină a sprijinit și sprijină procesul democratizării, mulți dintre membrii săi suferind detenție și tortură. Unul dintre obiectivele principale este rezistența împotriva globalizării, un model în acest sens fiind situația din Porto Alegre. S-a reușit crearea unei pagini de web home page (www.mur.com.br) care facilitează cunoașterea și sprijinirea reciprocă.

AMERICA DE NORD — în Statele Unite ale Americii, contextul național a fost marcat de evenimentele din 11 septembrie 2001. Guvernul a preluat total controlul asupra populației, iar în numele securității naționale își consolidează hegemonia mondială, orice atitudine anti-americană fiind catalogată drept terorism.

Obiectivele URM / SUA sunt și în prezent: rasismul, care pare a fi parte integrantă a societății americane, drepturile omului, situația imigranților, condiția grupurilor indigene, ecologia, calitatea hranei. Accentul este pus pe organizarea transformării — transformarea organizării, având ca bază reflecția teologică și spiritualitatea.

Canada a ales să urmeze SUA în relațiile internaționale și în ceea ce privește politica imigrării. Agenda socială este dominată de deteriorarea serviciilor sociale, intenția de a privatiza sistemul de sănătate, care a fost cel mai puternic și mai eficient serviciu social din Canada, restricționarea fondurilor destinate celor defavorizați.

URM / Canada sprijină pe cei marginalizați în lupta pentru dreptate și auto-determinare împotriva sărăciei, rasismului și exploatarea rurală, sărăcii din mediul urban, minoritățile și comunitățile de imigranți. A fi alături de aceste categorii, distincte din punct de vedere lingvistic, cultural, al credinței și tradițiilor, implică respect, acceptare și sensibilitate.

În consecință obiectivele URM/Canada ar fi: a aduce împreună organizatorii de comunități aparținând diverselor grupuri culturale pentru a-și împărtăși experiențele și a se putea face o analiză a problemelor de justiție socială; dezvoltarea unor strategii pentru a lucra în parteneriat cu acele comunități care luptă în condițiile date și a le facilita legăturile regionale și internaționale;

ASIA — contextul este afectat de războiul din Afganistan și consecințele lui, tensiunile dintre India și Pakistan, și de conflictul israeliano-palestinian. Majoritatea populației trăiește în sărăcie, iar globalizarea, criza economică, datoriile externe și violența de sorginte etnică și religioasă agravează și mai mult situația.

Obiectivele URM / Asia includ: sprijinirea victimelor globalizării prin organizarea de comunități și conștientizarea situației; promovarea dreptății și păcii în situațiile de conflict etnic și religios;

folosirea noilor mijloace de comunicare și mass mediei pentru întărirea solidarității dintre grupurile URM; organizarea unor forum-uri populare la nivel național și regional; îmbunătățirea sistemului de planificare, monitorizare și evaluare a activităților; având în vedere nedreptatea structurală, reflecția teologică și spiritualitatea vor fi în continuare factori determinanți în inițierea și îndeplinirea programelor.

EUROPA — trei ar fi factorii care contribuie la marginalizarea și exploatarea multor oameni: globalizarea, forțele puternice numite „globalizarea piețelor” încalcă grav drepturile comunităților, de fapt companiile trans-naționale fac statele tot mai slabe, piața configurează politica națională, socială și economică, toate aspectele vieții, relațiile umane și valorile comune tind să fie transformate în articole de larg consum, în marfă („commodificarea”); fragmentarea comunităților, cei marginalizați devin și mai divizați și excluși, de aceea se observă unele tendințe ca aceștia să-și afirme identitatea etnică, religioasă sau culturală, tendințe ușor de manipulat de elemente fundamentaliste, rasiste sau fasciste; ermetizarea granițelor, Europa este percepută ca o fortăreață care protejează pe cei privilegiați, dar cei peste 25 de milioane de imigranți cu sau fără statut legal, riscă să fie marginalizați și exploatați, iar rasismul poate face victime, în special după 11 septembrie.

În acest context URM/Europa își propune: să contribuie la construirea în toată Europa a unor comunități inclusive, bazate pe dreptate; să încurajeze bisericile să-și arate solidaritatea cu victimele globalizării și să dezvolte o practică misionară holistică; să creeze spații pentru a se împărtăși experiențe și cunoștințe; să ajute pe cei marginalizați să devină subiecte ale propriei lor istorii, vieți și misiuni; să dezvolte programe speciale pentru Europa Centrală și de Est, pornindu-se de la prioritățile identificate în timpul întâlnirilor din Olanda (februarie 2001) și Germania (august 2001).

Situația religioasă, economică, politică și socială din România a fost prezentată plenului de semnatarilor acestor rânduri, care a participat în calitate de delegat din partea Comisiei de Misiune și Evanghelizare a CEB, al cărei membru ales este. S-a evidențiat efortul făcut de Biserica Ortodoxă Română de a fi alături de cei mai defavorizați, care sunt parte integrantă a Bisericii, de inițiativa, foarte multe la nivel parohial, datele fiind puse la dispoziție cu generozitate de Biroul de Asistență Socială al Patriarhiei Române, cu binecuvântarea Prea Sfințitului Episcop vicar Ambrozio Sinaut. A fost evidențiat și faptul că în România, după 1989, s-a construit, sau sunt în stadiu de finalizare peste 1000 de lăcașuri de cult ortodoxe, fondurile provenind, cu foarte puține și mici excepții, exclusiv din România. Este un semn foarte încurajator, care demonstrează faptul că românii doresc ca în continuare Dumnezeu și lăcașul de cult să fie centrul vieții lor, nu băncile și banii. Este și acesta un mod de a rezista globalizării.

ORIENTUL MIJLOCIU — în contextul violenței, conflictului, sărăciei, marginalizării și dezumanizării, programul URM din Orientul Mijlociu este continuat. Acum este mai mare nevoie de spiritul de

credință, speranță și iubire caracteristic pentru URM.

Obiectivele URM / Orientul Mijlociu includ: reflecția teologică și spiritualitatea; organizarea de comunități și formarea liderilor, și a celor capabili să instruiască lideri; implementarea programelor la nivel comunitar cu sprijinul Bisericilor și comunităților eclesiale; programul URM să răspundă în continuare la situațiile de criză, și să sprijine acțiunile societății civile; vizite intra și inter-regionale pentru întărirea solidarității și responsabilității.

Prioritățile URM la nivel mondial pentru perioada 2002-2004:

Restituire, Pocăință, Iertare sunt teme care aprofundate ar permite comunităților să accepte moștenirea ultimilor 5 secole de istorie. La întâlnire GWG URM din Dakar, Senegal (martie 2001) s-a vorbit despre o adevărată „cultură a restituției”, țările care au profitat din plin de pe urma colonialismului, ar trebui să se simtă datorate față de populația din fostele colonii. Din păcate la Conferința mondială împotriva tuturor formelor de rasism, desfășurată în localitatea Durban din Africa de Sud (septembrie 2001), solavia nu a fost recunoscută așa cum se ceruse drept „crimă împotriva umanității”, fapt ce ar fi însemnat despăgubiri materiale și morale deosebit de însemnate, probabil imposibil de onorat, iar după ce sionismul a fost asimilat rasismului, și delegația Israel-ului s-a retras de la lucrările Conferinței, delegația SUA a procedat la fel și, ca o coincidență, au avut loc evenimentele din 11 septembrie de la New York și Washington; crearea de rețele (networks) de împărtășirea experienței; influențarea practicii și gândirii misionare a Bisericilor, precum și a activităților și priorităților CEB din perspectiva maselor; „Pământ, apă, hrană” (justiție economică); evidențierea, dezvoltarea și împărtășirea resurselor umane și materiale URM: modele de educație, module și metode; concentrarea CEB asupra Africii; organizarea de comunități și mișcări populare în vederea schimbării; femeile și tinerii ca subiecte ale schimbării; relațiile dintre creștinii și musulmanii; crearea de comunități inclusive; îmbunătățirea comunicării; strategii de rezistență împotriva globalizării; vizite reciproce intra- și inter-regionale.

În concluzie trebuie să ne reamintim că Mântuitorul Se identifică cu cei mai defavorizați, că a asumat natura umană și S-a solidarizat cu omul, trăind în cele mai precare condiții încă de la nașterea Sa în această lume. El nu are locuință „Fiul Omului nu are unde să-și plece capul” (Mt. 8, 20) și nici venit. Cine? „Domnul cerului și al pământului” (F. Ap. 17, 24). Cel prin Care toate s-au creat, văzute și nevăzute. Dacă, cei defavorizați nu-și găsesc locul în Biserică, dacă și Bisericile îi marginalizează, Hristos nu-și mai găsește locul acolo. El este Cel alungat, și ca o consecință foarte gravă, creștinismul își poate pierde relevanța pentru lumea de azi, deoarece numai „prin aceasta vor cunoaște că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții” (In 13, 35).

Pr. NICOLAE MOȘOIU

Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu

Preot iconom Stavrofor Gheorghe Strejac

A plecat dintre noi, chemat de Domnul, „patriarhul Codlei”, cum îi spuneam noi preoții slujitori, vrednicului preot iconom-stavrofor Gheorghe Strejac.

A văzut lumina zilei la 24 septembrie 1913 în localitatea Roșă, suburbia orașului Cernăuți din Bucovina, în familia lui Ioan și Domnica Strejac, fiind primul născut între cei cinci băieți cu care Bunul Dumnezeu a binecuvântat această familie. Școala primară a făcut-o în localitatea natală, apoi liceul Aron Pumnul din Cernăuți pe care l-a absolvit în anul 1932, după care s-a înscris la Facultatea de Teologie din același oraș pe care a absolvit-o în anul 1936, când și-a luat diploma de licență.

Sf. Gheorghe — o necesară pildă

(Urmare din pag. a 4-a)

muceniciei creștine din primele veacuri. Și răspunsul îl putem afla tot din pilda viețuirii Sfântului Gheorghe. Să nu facem compromisuri cu vocația creștină și cu valorile morale ale Evangheliei. Acestea constituie date ontologice, în afara cărora ne situăm în „măna stăpânitorului veacului acestuia”.

Poate că Sfântul Gheorghe a arătat o dată pentru totdeauna că bunăstarea și onorurile lumii acesteia nu au nici o valoare în fața chemării de-a implini voia lui Hristos. De aceea este pilduitoare și prăznuirea sa în această perioadă liturgică, el trebuind să constituie o pildă a noncompromisului cu păcatul și cu gândul pătimas. Din bărbăția curajului său mucenicesc, trebuie să luăm și noi bărbăție și curaj în războiul nevăzut.

Biserica liturghisește cinstindu-și sfinții și fiecare participare liturgică este o experiență cu Hristos prin

În același an s-a căsătorit cu Domnica Saftencu din Roșă și pe data de 16 noiembrie a fost hirotonit preot în orașul Roman pe seama parohiei Voloca, unde a slujit până în anul 1939, când a fost transferat la parohia Roșă-Stânca de lângă Cernăuți. În 1940 îl aflăm ca preot la parohia Moșnița-Veche — Timșoara unde a plecat din pricina ocupației rusești a Bucovinei de Nord în 1940. Puțin a funcționat aici, căci armata română cu cea germană a recucerit Bucovina de Nord și părintele Gheorghe a primit ordin să se prezinte la parohia părăsită. Dar pentru că la Roșă-Stânca totul era pustiu a fost transferat la parohia Rohazna, lângă orașul Sada-

gura, unde a slujit ca preot paroh până în anul 1944, 22 martie când a fost silit de armata germană, care a intrat în curtea parohială, să părăsească locul. Cu strictul necesar în câteva geamantane, cu soția alături și fiica Felicia în brațe, căci doi copii — Silvia și Nicușor — care i se născuseră mai înainte i-au decedat, părintele Gheorghe a plecat în al doilea refugiu. Pe data de 25 martie 1944, a ajuns în localitatea Vlădeni, satul marelui teolog — părintele Dumitru Stăniloae. Aici a slujit până în anul 1946, când a fost transferat la parohia Codlea II, județul Brașov.

Alături de Felicia, i s-au născut în aceste două parohii încă trei fete: Lucia, Monica și Geta.

Între anii 1948—1949 a fost trimis preot misionar în județul Mureș și pentru activitatea deosebită pe care a desfășurat-o, mitropolitul Nicolae Bălan l-a distins cu rangul de iconom.

A făcut misiune de oameni în parohiile protopopiatului Brașov: Holbav, Vulcan, Vlădeni și Stupini.

În anul 1972 a preluat conducerea oficiului parohial Codlea I—II și împreună cu părintele Aurel Marian au săvârșit lucrări deosebite pe plan pastoral-misionar, administrativ-gospodăresc și învățătoresc, fiind un model de slujire pentru preoții din jur și pentru credincioși.

Pentru activitatea sa bogată, I.P.S. Dr. Antonie, Mitropolitul Ardealului, l-a distins cu rangul de iconom-stavrofor, cu dreptul de a purta cruce, o cruce pe care a purtat-o toată viața cu demnitate slujind cu „timp și fără timp” Domnului și omului.

În anul 1983 s-a pensionat, deși se afla în plină putere fizică și intelectuală. Înțelept și smerit și-a prelungit viața în liniștea pensiei, alături de soția sa Domnica, încă 19 ani, slujind neconținut la cele două biserici din oraș, ajutându-i pe credincioși cu rugăciunile sale, cu poezile sale, făcându-se până în ultima clipă a vieții lui pildă cu cuvântul și cu fapta, clipă care a coincis cu data de 23 februarie 2002.

L-a chemat Bunul Dumnezeu la începutul perioadei Triodului, când intrăm în perioada pregătitoare pentru Sfântul și Marele Post al Sfințelor Paști, când Mântuitorul nostru Iisus Hristos, prin pilda „Vameșului și a Fariseului” ne învață ce înseamnă mândria și ce înseamnă smerenia.

L-a chemat să ni-l arate exemplul de smerenie, căci pentru noi, preoții și credincioșii din Codlea, părintele Gheorghe Strejac a fost un exemplu de smerenie, de bunătate, de înțelepciune și de slujire. A fost un trăitor deosebit al vieții în Hristos, credincios, evlavios, luminat și zelos, devotat Bisericii neamului și slujirii preoștii.

Slujba înmormântării a avut loc luni, 25 februarie 2002 în Biserica „Înălțarea Domnului” din Codlea, unde părintele a slujit 37 de ani, arhiplină de credincios, veniți să-și ia ultimul rămas bun de la bunul lor părinte sufletesc, slujbă săvârșită de un sobor de 11 preoți.

Prin cuvintele lor P.P.C.C. preoți Alexandru Enache, Adrian Munteanu, Ioan Stăniloiu și Cioacă Ion, cărora li s-au alăturat D-1 primar Dragu Bucur și D-1 curator evanghelic Aesch Arnold, au prezentat activitatea deosebită a adormitului, precum și regretul tuturor credincioșilor pentru despărțirea de „patriarhul Codlei”.

Bunul Dumnezeu să-l odihnească cu cei drepti.

Preot Paroh ION CIOACA Parohia Codlea I

Mitropolit EMIILIANOS TIMIADIS, PREOT, PAROHIE, ÎNNOIRE. Noțiuni și orientări pentru teologia și practica pastorală. Traducere de Paul Brusănowski; Editura Sophia, București, 2001, 283 pag.

Preotul este sufletul sau inima care dă viață unei comunități creștine. El este un vas ales de Dumnezeu și pus în cele către Dumnezeu, pentru a reprezenta în fața Lui pe oameni și pe El înaintea oamenilor. Preotul este așezat de Dumnezeu la cumpăna dintre cele două lumi și atât Dumnezeu cât și oamenii așteaptă ca el să fie „lumina lumii” și „sarea pământului”. Preotul trebuie să fie un om al Duhului, care să poarte în sine pe Duhul Sfânt și să lupte împotriva durerilor răutății pentru mântuirea fiilor săi sufletești. Așa cum pe scara valorilor spirituale, sfințenia se află pe treapta cea mai înaltă, în ordinea slujirii omenestii, preoția stă la locul cel mai înalt, vrednicie spre care privesc și îngerii. Sfântul Ioan Gură de Aur spune că preoția se săvârșește pe pământ, dar are rânduiala celor cerești, de aceea preotul trebuie să fie atât de curat, ca și cum ar sta în cer, printre puterile cele îngerești. Având în vedere aceste lucruri Sfântul Ioan Gură de Aur va exclama: „Cunosc măreția slujirii preoțești! Știu cât e de greu să fii preot”. Această sublimitate și măreție a slujirii preoțești atrage după sine responsabilitatea ei fără pereche între slujirile omenestii.

Despre slujirea și misiunea preoțească în vremea noastră ne vorbește Mitropolitul Emilianos Timiadis în lucrarea de față. Scrisă într-un limbaj accesibil și pragmatic în același timp, cartea descrie în mod exemplar tumultul lumii secularizate din zilele noastre în care Biserica își desfășoară activitatea, reușind să analizeze foarte bine contextul în care preoția de azi trebuie să-și asume responsabilitatea slujirii și misiunii preoțești. Autorul consideră că în lumea contemporană preotul trebuie să propovăduiască constant, să învețe, să reacționeze, să intervină, să-i viziteze pe cei ce s-au înstrăinat de viața bisericească. Mitropolitul Emilianos consideră că misiunea preotului nu trebuie să se concentreze doar în cadrul comunității bisericești, ci și în exterior încercând să trezească acele conștiințe care sunt adormite. Păstorul trebuie mai întâi să fie și mai apoi să facă, mai întâi trebuie să-și zidească propria sa viață duhovnicească, ca mai apoi să înceapă să se ocupe de problemele pe care le presupune slujirea sa (probleme pastorale, catehetice, sociale, etc.). Experiența personală a preotului, exemplul și credința sa vie sunt garanțiile cele mai elocvente și mai convingătoare ale unei activități pastorale roditoare.

Autorul consideră că epoca seculară în care trăim cere de la Biserică un cler cu o credință puternică și bine fundamentată și cu o spiritualitate adâncă. Se atrage atenția asupra faptului că există pericolul ca preotul preocupându-se prea mult de turmă să-și neglijeze propria sa viață duhovnicească. Mitropolitul Emilianos consideră că uitarea de propria noastră creștere duhovnicească, constituie un pericol care se va manifesta vizibil într-o atitudine inconsistentă. De asemenea se atrage atenția asupra delicatelor probleme a limbajului religios și a temelor tratate care adesea au devenit prea familiare și produc plictiseală în rândul credincioșilor. Problematicele abordării pastorației în lumea de azi autorul o cuprinde în trei părți în volumul de față, părți care la rândul lor sunt formate din mai multe capitole.

Prima parte, intitulată „Păstorul și Parohia”, face referiri cu privire la păstor în Vechiul și Noul Testament, cu privire la candidatul la preoție și la profilul preotului, la calitatea lui de „părinte”, etc. Un capitol aparte al acestei părți se ocupă de slujirea preoțească în viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur, după care autorul are în vedere oficial liturgic și pastoral al preotului. Un capitol important al acestei părți este și cel consacrat Fundamentului Euharistic al Bisericii, având în vedere Euharistia ca centru al vieții parohiale. Prima parte se încheie cu prezentarea relației dintre ecleziologie și soteriologie.

Partea a doua a lucrării abordează problematica cea mai arzătoare pentru vremurile noastre, anume, „Biserica față în față cu societatea contemporană”. Această parte se deschide cu o temă foarte sensibilă a lumii de azi: absența de la Liturgia de Duminică. Autorul îl lasă pe credinciosul contemporan să înțeleagă că oricâte motive și justificări ar avea pentru absența de la Sfânta Liturgie în zilele de Duminică, rămâne fără obiect pentru omul cu credință care îl recunoaște pe Dumnezeu ca Stăpân al vieții sale. Un capitol remarcabil al acestei părți este cel consacrat parohiei urbane. Autorul sesizează faptul că ur-

banizarea joacă un rol important în lumea de azi, ea deținând un rol revoluționar pentru sănătatea duhovnicească și religioasă a comunităților creștine. Schimbările sociale și transformările rapide ale atitudinii și comportamentului social al oamenilor din ziua de azi, se datorează procesului urbanizării. Urbanizarea are urmări psihologice, religioase și morale pentru familie, locul de muncă, economie, școală, etc. E un loc fertil pentru apariția secularismului, marile orașe devenind locuri ale condițiilor sociale demoralizatoare și ale mizeriei umane. Este un loc al forțelor economice impersonale și al materialismului discriminatoriu, un loc în care oamenii sunt atrași în schimbări rapide, trebuind să poarte o adevărată bătălie pentru a putea face distincția dintre bine și rău. Într-un asemenea loc Biserica trebuie atât să interpreteze înțelesul unei asemenea schimbări, cât și să definească un nou tip de organizare a vieții comunitare din parohie. Autorul consideră că unul dintre multiplele roluri ale Bisericii este și acela de a-l aduce pe om din nou la originile sale. Parohia urbană trebuie să adopte noi strategii pentru a-i cuprinde ecleziologie și pe cei din afara ei, ca și pe cei ce s-au mutat recent în limitele ei geografice, integrându-i în comunitate. Autorul atrage atenția asupra faptului că avem adesea tendința de a vorbi în mod negativ cu privire la oraș încât nevoile oamenilor din această comunitate urbană sunt în mare măsură ignorate și că teologia noastră nu se adresează adecvat lumii urbane. Mitropolitul Emilianos arată că teologia tradițională cât și abordarea pastorală, în special în procesul evanghelizării, nu se concentrează foarte mult asupra mediului urban. El consideră că teologia pastorală s-a oprit undeva pe cale, întrucât nu a cercetat atent problema urbanizării, problema orașului mare, unde avem de a face cu un nou tip de persoană, cu un nou tip de caracter uman, profund caracterizat și influențat de mediul înconjurător. Autorul atrage de asemenea atenția asupra faptului că valorile de zi cu zi ale lumii urbane nu pot fi ignorate fiindcă îl afectează adânc pe omul modern în ce privește sufletul lui. Mitropolitul Emilianos consideră că nu putem aborda chestiunea misiunii în mediul urban cu o teologie care nu a acordat cuvenită atenție acestor valori. Dacă Biserica trebuie să acționeze în mediul urban, atunci trebuie să cunoască orașul și locuitorii lui. Teologia — consideră Mitropolitul Emilianos — trebuie să învețe să discute cu celelalte științe, în caz contrar misiunea noastră în oraș nu va avea succes. Simpla propovăduire a Evangheliei în sensul tradițional al cuvântului nu mai este suficientă pentru locuitorii urbani. Slujirea pastorală la oraș pretinde cunoștințe teologice și cunoștințe despre realitățile urbane. Preotul e nevoit să știe unde merge, să cunoască lumea în care este trimis. Autorul atrage atenția asupra faptului că nu trebuie să uităm că în viitor câmpul de misiune al Bisericii va fi constituit cu precădere din mediul urban. Orașul devine pe zi ce trece un câmp de misiune al Bisericii și prin urmare trebuie să descoperim moduri noi de abordare ale pastorației prin care să asigurăm o slujire adecvată credincioșilor pentru care am fost chemați. Trebuie să fim conștienți că misiunea nu este a noastră, ci a lui Dumnezeu, noi suntem doar instrumentele lui. Tot în această parte a lucrării remarcăm aprecierile Mitropolitului Emilianos cu privire la importanța teologiei pastorale în învățământul teologic, care a fost minimalizată și marginalizată nejustificat de anumiți teologi în ultimele decenii. Autorul consideră că devalorizarea teologiei pastorale în multe facultăți de teologie are urmări dezastruoase atât pentru abordarea slujirii preoțești, cât și pentru țelul principal al teologiei.

Partea a treia, intitulată „Slujire parohială și înnoire”, ne arată printre altele cât de anevoioasă și dificilă e arta salvării sufletelor, despre relația dintre doctrina și viața creștină conform învățăturii Sfinților Părinți, despre scopul principal al studiului teologiei, despre pregătirea teologică, despre prăpastia dintre teologi și laici, ș.a.m.d. Un capitol aparte este cel consacrat vizitelor pastorale ca parte necesară a pastorației. Autorul pleacă de la realitatea faptului că doar o parte a credincioșilor trec regulat pragul ușilor bisericii, singura alternativă la îndemână preotului rămânând vizitarea credincioșilor. Preotul trebuie ca prin vizitele pastorale pe care le face să construiască punți, să realizeze o relație, să stabilească prietenii, etc.. Mitropolitul Emilianos accentuează faptul că vizitele sunt o parte necesară a strategiei pastorale. De asemenea evidențiază faptul că unele dintre cele mai sensibile și delicate probleme le ridică vizitele făcute bolnavilor, care necesită o precauție și o atenție deosebită. Sunt consacrate apoi pagini substanțiale și mijloacelor de refacere a persoanei prin Sfintele Taine: botez, mirungere, spovedanie, refacere ce culminează cu însușirea Jertfei Euharistice în cadrul Sfintei Liturghii.

Prin cele prezentate sumar în rândurile de față nu am făcut altceva decât să prezentăm complexitatea misiunii preoțești în contextul contemporan în viziunea Mitropolitului Emilianos Timiadis. Am încercat să semnalăm apariția acestei lucrări și în limba română, cu speranța că preoțimea noastră va găsi în aceasta, răspunsuri, cel puțin la unele probleme cu care se confruntă comunitățile Bisericii noastre în vremurile tulburi ale acestui început de veac și de mileniu. Se cuvine să amintim faptul că această lucrare a văzut lumina tiparului prin purtarea de grijă a Prea Sfințitului Părinte Episcop Galaction, Episcopul Alexandriei și Teleormanului și a Domnului asistent universitar Paul Brusănowski de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, care a realizat traducerea lucrării în limba română. Conchidem cu precizarea că această carte se cuvine să-și găsească locul pe masa de lucru a fiecărui preot conștient de importanța misiunii sale. E o carte care îl va ajuta pe preotul contemporan să-și orienteze acțiunile în câmpul parohiei la cerințele veacului pe care îl trăim.

Pr. lect. drd. ION ALEXANDRU MIZGAN

ITINERAR PASTORAL

Din încredințarea și cu binecuvântarea înalt Prea Sfințitului Mitropolit Dr. ANTONIE PLĂMADEALĂ, Prea Sfințitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, VISARION RAȘINĂREANU a săvârșit următoarele:

- 10 MARTIE 2002, — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturgie arhierescă în biserica „Sf. Arhangheli” din Sibiu (Ștrand), hirotonind întru preot pe diaconul Mihai Lițoiu pe seama parohiei Criț, prot. Rupea și a rostit cuvânt de învățătură.
- 12—13 MARTIE 2002, — P.S. Sa a luat parte la ședința Sf. Sinod al B.O.R.
- 16 MARTIE 2002, — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturgie arhierescă în Capela mitropolitană, hirotonind întru diacon pe teologul Mădălin-Constantin Sandu.
- 17 MARTIE 2002, — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturgie arhierescă în biserica Sf. Nicolae din Turnișor, Sibiu (pr. paroh Ioan Covaci), rostit cuvânt de învățătură. Diaconul Mădălin-Constantin Sandu a fost hirotonit întru preot pe seama parohiei Toarcia, prot. Făgăraș.
- A cercetat și biserica „Sf. Ilie” din Turnișor II aflată în șantier de construcție (pr. paroh Nicolae Comănici), vorbind credincioșilor prezenți la slujba Utreniei.
- Seara a oficiat slujba de binecuvântare a noii biserici de lemn din incinta Spitalului municipal din Sibiu (pr. paroh Ioan Drăgoi), rostit bogat cuvânt de învățătură.
- 20 MARTIE 2002, — P.S. Sa a participat la Sf. Liturgie a Sf. Grigorie Dialogul, în Catedrală.
- S-a întâlnit la Sediul Episcopiei Evanghelice C.A. din Sibiu cu Ex. Sa Iohannes Rau, președintele Germaniei, adresându-i un cuvânt de salut din partea cultelor religioase din Sibiu.
- 21 MARTIE 2002, — P.S. Sa a oficiat slujba înmormântării episcopului Dumitru Rusu, în biserica din Tâlmăciu, rostit cuvânt de învățătură.
- 23 MARTIE 2002, — P.S. Sa a săvârșit în Catedrală slujba parastasului pentru ctitorii și binefăcătorii Mitropoliei Ardealului.
- 24 MARTIE 2002, — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturgie arhierescă în Catedrala mitropolitană cu prilejul Duminicii Ortodoxiei. — Seara a slujit Vecernia și Litia în Catedrală.
- 25 MARTIE 2002, — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturgie arhierescă în biserica „Buna-Vestire” din parohia Șura Mare, prot. Sibiu (pr. paroh Ioan Marga), rostit cuvânt de învățătură.
- 27 MARTIE 2002, — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturgie înainte sfințită în Catedrala mitropolitană.
- A cercetat canonic bisericile parohiale din Șoars, Bărcuț, Seliaș, Felmer, prot. Făgăraș și Mănăstirea de maici de la Bohoț.
- 31 MARTIE 2002, — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturgie arhierescă în biserica „Sf. Apostoli” din Alțana, prot. Agnita (pr. paroh Nicolae Neagu), rostit cuvânt de învățătură.
- A cercetat Mănăstirea de maici de la Nocrich.
- Seara a slujit Vecernia în Catedrală.
- 1 APRILIE 2002, — P.S. Sa a avut o întâlnire cu protopopii și contabilii din eparhie în legătură cu problema salarizării clerului.
- A cercetat șantierele noilor biserici aflate în construcție în Cislădoara, Sadu și Tâlmăciu II, prot. Sibiu.

Arhid. VASILE AVRAM

Martin Bottesch, Landlerii transilvăneni, Forumul Democrat al Germanilor din România, Mediaș, Central, 2001, 44 p. (Convergențe transilvane vol. 10).

Autorul — landler din Apoldul de Sus, de felul lui, apolzan, cum își zice el însuși (p. 23, n. 33), directorul Centrului pentru Formarea Continuă în Limba Germană (CFCLG) din Mediaș — vine, prin intermediul cărții sale, în întâmpinarea cititorului român cu informații despre landleri, populație despre care s-a vorbit mai puțin în Transilvania, fiind deseori confundată cu cea săsească. În primele capitole este prezentată istoria landlerilor, protestanți austrieci deportați în Transilvania între 1734 și 1776, de către catolicii împărați Carol al VI-lea von Habsburg și Maria Theresia von Habsburg-Lorena. Urmașii acestor austrieci stabiliți cu forța în Transilvania sunt cunoscuți sub numele generic de landleri, nume care derivă din Landl („țărișoară”), ținut din Austria Superioară, cu toate că numai o parte dintre deportații venea de aici, restul fiind aduși din Salzkammergut (ținut tot din Austria Superioară), din Carintia și Stiria. Următoarele capitole tratează aspecte privind așezarea și integrarea noii populații în comunitățile săsești din Apoldul de Sus, Cristian și Turnișor, întregire care nu a fost întotdeauna nici lină, nici ușoară. Apoldul de Sus a fost cel mai „pașnic”, căci de

la mijlocul secolului al XIX-lea incoace n-au mai avut loc conflicte majore. Turnișorul s-a aflat într-o poziție intermediară, unde ultima dispută serioasă s-a purtat între 1911 și 1920, extrema „beligerantă” fiind ocupată de Cristian, cu vehemente conflicte și după al doilea război mondial. În capitolul intitulat *Despre graiurile landlerilor*, autorul subliniază faptul că, la început, deportații austrieci nu au înțeles dialectul săsesc, așa cum nici sașii nu-l înțelegeau pe cel austriac. Landlerii transilvăneni vorbesc diferit în cele trei sate, cu precizarea că graiurile din Turnișor și Cristian se aseamănă, întrucât *transmigranții* proveneau, în mare, din Salzkammergut, în vreme ce graiul din Apoldul de Sus are caracteristici dialectale din Carintia. Cele trei graiuri formează dialectul *landlerisch*, iar landlerii din localitățile menționate se pot înțelege între ei, deosebirile nefiind foarte mari. Din ultimul capitol — *Despre portul landlerilor* — cititorul află că acesta este diferit de cel al sașilor, primii avându-l mai sobru și mai puțin colorat, cu accent pe dualitatea alb-negru, predominanța acestor culori fiind rodul unei evoluții transilvane, nu al moștenirii austriece.

C.I.

Părintele Protopop Stavrofor Ioan Langa a trecut la Domnul

La vârsta de 94 de ani, după o slujire a Bisericii noastre, s-a mutat la cele veșnice Părintele Protopop IOAN LANGA, om plin de modestie și punctualitate, casierul Mitropoliei noastre din Sibiu peste 30 de ani, slujind în această funcție trei mari mitropoliți ai Ardealului: Nicolae Bălan, Justin Moiseșcu și Nicolae Colan.

L-am cunoscut din vremea studenției pe dânsul și pe vrednica sa preoteasă, Aurora Langa, consăteană cu familia noastră, născută Rusăan, nepoata Mitropolitului Sebastian Rusan al Moldovei. Dumnezeu l-a învrednicit de o sănătate robustă până la adânci bătrâneți. Atâta timp cât l-au ajutat puterile a fost nelipsit de la Sfintele Liturghii în Catedrala noastră mitropolitană.

L-am cercetat deseori în decursul vieții, folosindu-mă de experiențele sale pastorale, de bunătatea și de înțelepciunea sa. Și-a dus într-o bună parte a vieții o viață evlavioasă, înconjurat de dragostea fiicei sale, profesoara Doina Prălea, a soțului ei, precum și de fiul său, subprefectul Ioan Langa și soția sa. Prin trecerea sa la cele veșnice, am simțit un gol sufletesc pentru că niciodată n-am trecut prin Sibiu, din studenție până în vremile noastre, fără să îl cercetez la locuința sa din str. Regina Maria, actuala stradă Nicolae Bălcescu.

Va rămâne pentru mine un model de preot de omenie și cred că pentru familia sa, un tată bun și îngăduitor.

Dumnezeu să-l învrednicească de odihna cea veșnică, iar pe cei rămași să-i întărească și să-i mângâie.

Veșnică să-i fie pomenirea.

† I O A N
EPISCOPUL ORADIEI, BIHORULUI
ȘI SALAJULUI

AGENDA I.P.S. MITROPOLIT ANTONIE

- **Sămbătă, 2 MARTIE 2002.** — I.P.S. Sa a primit pe Dl. Senator Aron Belaşcu din partea Partidului România Mare.
- **Duminică, 3 MARTIE 2002.** — I.P.S. Sa a vizitat Sfânta Mănăstire „Constantin Brâncoveanu” de la Sămbăta de Sus unde s-a întâlnit cu P.C. Arhim. Ilarion Urs, Starețul Mănăstirii și cu P.C. Arhim. Teofil Părăian, duhovnicul Mănăstirii pe care i-a felicitat cu ocazia zilei de naștere. Au fost de față P.C. Arhim. Stareț Onorar Veniamin Tohăneanu și P.C. Pr. Valentin Sicoe, Secretar eparhial.
- **Miercuri, 6 MARTIE 2002.** — A primit pe P.C. Arhid. Ezechil Oancea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Sibiu.
- **Vineri, 8 MARTIE 2002.** — S-a întâlnit la Reședința mitropolitană din Sibiu cu Toma Istrati, veteran de război și membru al Uniunii scriitorilor din Republica Moldova.
- **Luni, 11 MARTIE 2002.** — I.P.S. Sa s-a deplasat la București în vederea participării la lucrările Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.
  - S-a întâlnit cu P.F. Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.
  - S-a întâlnit cu I.P.S. Teofan, Mitropolitul Olteniei.
  - A primit pe P.S. Epifanie Norocel, Episcopul Buzăului.
- **Marți, 12 MARTIE 2002.** — A participat la lucrările Ședinței Sf. Sinod al B.O.R.
  - A primit pe P.C. Arhim. Grigorie Băbuș, Directorul Bibliotecii Patriarhale de la Mănăstirea Antim.
  - A primit pe Monahia Benedicta Chirobocea, Stareța Mănăstirii „CHRISTIANA” din București.
- **Miercuri, 13 MARTIE 2002.** — A participat la lucrările Ședinței Sf. Sinod al B.O.R.
  - A primit pe Dl. Ec. Gheorghe Bistriceanu, cu familia, din București.
- **Joi, 14 MARTIE 2002.** — A participat la lucrările Ședinței Adunării Naționale Bisericești.
  - În după-masa aceleiași zile s-a întors la Sibiu.
- **Joi, 21 MARTIE 2002.** — A primit la Reședința mitropolitană pe: Pr. Bogdan Iosif din Brașov; Pr. Bogdan Vasile, Spitale Brașov; Pr. lector Dr. Pavel Aurel cu ocazia înmănării Medaliei Comemorative „Emanuel Gojdu”; Pr. Simion Săsăujan, consilierul ad-tiv-bisericesc al Arhiepiscopiei; Monahia Varvara Eftimia; P.C. Arhid. Ezechil Oancea, consilierul economic al Arhiepiscopiei.
- **Marți, 26 MARTIE 2002.** — A primit la Reședința mitropolitană pe monahia Elisea Papacioc, stareța Mănăstirii Cârțișoara.
  - A primit pe Dl. Cojan Constantin, din Sibiu, vicepreședinte al Asociației „PRO BASARABIA și BUCOVINA”.
  - A primit pe dl. Romulus Jagastur din Sibiu.
- **Joi, 28 MARTIE 2002.** — A primit pe Dl. prof. universitar Dr. Mircea Tomuș de la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu.
  - A primit pe Monahia Veronica Matrica, Stareța Mănăstirii Predeal și pe sora Maria Șandor.
  - A primit pe Arhid. Ezechil Oancea, consilierul economic al Arhiepiscopiei.

Pr. VALENTIN SICOE
— Secretar eparhial —

New Age, un fenomen global

(Urmare din pag. a 2-a)
a unui best-seller, „Anatomy of the Spirit”.
Și turismul resimte aceste efecte. Milioane de persoane merg în pelerinaj la Sedona, în Arizona, centrul New Age-ului, pentru a explora faimoșii munți roșii, dar mai ales pentru a regăsi liniștea psihică cu ajutorul sferelor de cristal și cu speranța de a întâlni un finger...

Aceleași pelerinaje se fac și la mănăstirile budhiste, răspândite peste tot în Occident și în America, mai ales după publicitatea făcută de Dalai Lama spiritualității tibetane.

Intr-un astfel de univers, nu lipsesc, desigur, șarlatanii. „Credulilor nu le trebuie mult să facă pasul de la contemplație la narcisism — zice Celente. Iată de ce, multe astfel de mișcări cad ușor pradă în mâinile șarlatanilor, care găsesc mereu răspunsul potrivit și imediat pentru orice problemă”.

Se pare că, în fața acestui fenomen, e prea puțin de făcut. Mulți medici contribuie la răspândirea acestei mentalități, susținând că rugăciunea și meditația „pot ajuta în timpul bolii sau accelerează vindeca-

rea”. „Trei sferturi dintre medici — afirmă rezultatele unei cercetări făcute la Boston — consideră că spiritualitatea poate reduce costurile sistemului sanitar”.

Avem așadar de-a face cu o mișcare globală, poate cea mai interesantă și mai amplă dintre mișcările sociale contemporane. „Unele din aceste religii sunt destinate să schimbe societatea”, presupune profesorul Jon Block. Desigur, bisericile tradiționale se confruntă cu această mentalitate și probabil au de plătit un preț destul de mare. O bună informare a propriilor credincioși despre riscurile ce le comportă apropierea de aceste secte, ca și o corectă pastorație și o cateheză serioasă sunt armele cele mai bune pentru a răspunde nevoilor omului contemporan, care astfel își va cunoaște mai bine propria credință, o va trăi autentic și se va lăsa tot mai puțin influențat de tendințe centrifuge care tocmai liniște nu i-ar putea aduce. „O mai mare responsabilizare, pentru a face să funcționeze viața de comunitate”, recomandă Randall Balmer, profesor de religie la Columbia University.

● Semnalăm ● Semnalăm ●

● În primul număr din revista TRANSILVANIA (serie nouă) 2002, din Sibiu, profesorul Mircea Tomuș publică, la pag. 19, materialul intitulat: *Mitropolitul ANTONIE*, apoi ziaristul Ion Onuc Nemeș continuă: *Interviu cu Mitropolitul ANTONIE*, și Dl. Ioan Mariș, directorul Bibliotecii Astra din Sibiu, scrie despre: *Trei ceasuri în iad — alegorie și parabolă a totalitarismului*. Mai notăm în același număr un interesant material al Părintelui Prof. univ. Dr. Dumitru Abrudan — decan al Facultății de Teologie din Sibiu: *Întâi pomenește, Doamne!* (pag. 28).

Revista Transilvania cuprinde mult mai multe materiale interesante printre care voi aminti doar câteva: „*Caietele privitorului tăcut*”, pag. 54, de Ion M. Tomuș, „*Confruntarea civilizațiilor (1)*”, pag. 70, de Dumitru Ciocoi-Pop, rectorul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, „*Autonomie și regionalism în Sibiul medieval*”, pag. 81, de Dragoș Dragoman, „*Morfosintaxa limbii române contemporane*”, pag. 111, de Ioan Mariș, Pamfil Matei. Iar despre Anul Caragiale scrie Mircea Tomuș: „*Caragiale — Dincolo de mimesis*”, iar Ion Dur scrie și el: „*Caragiale — Gazetăria ca „moft” al „momentului*”.

A fost o lansare extraordinară în care profesorul Mircea Tomuș a acordat o foarte mare însemnătate celor cinci articole despre *Mitropolitul Antonie*.

Îi mulțumesc din toată inima și îl asigur de toată dragostea.

● Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, tipărește cartea: *Împărțirea Sfântului Duh*, de Pr. Prof. Boris Bobrinsky, traducere de Măriuca și Adrian Alexandrescu, 1999, 520 p. Cartea apare cu binecuvântarea *Prea Fericitului Părinte TEOCTIST*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Iată ce spune despre autor Olivier Clément: „Gândirea părintelui Boris Bobrinsky este profund eclezială. Așa cum Duhul „*odihnește*” în Fiul din veci, așa cum plinește ungera mesianică a lui Iisus, tot așa nu încetează să odihnească în adâncurile de taină ale Bisericii, odihnă dinamică, repet, „*a harului peste har*” care binecuvintează fiecare existență și „*îndreptează*” către Împărăție. În Duhul Sfânt, Hristos, „*omul durerilor*” cel preaslăvit, se revelează a fi existență comunitară ce asumă întreaga umanitate și transfigurează în chip tainic, sacramental, universul” (pag. 8).

„În epicleză, Duhul Sfânt este chemat atât peste adunare, cât și peste Daruri; peste adunare ca jertfă, dar și peste jertfa adunării, ceea ce-l face pe Părintele Boris să sublinieze legătura organică dintre sfințire și împărțire, a căror sinteză este singura în stare să permită o teologie justă a prezenței reale” (pag. 10).

„Părintele Boris Bobrinsky aduce astfel o viziune „*inclusivă*” (cuvântul îi vine adesea sub condei) a Ortodoxiei. Așa cum spuneam, el vine să ofere o soluție conciliantă polemicii în jurul lui Filioque, deplasând problema infailibilității de pe plan juridic, întotdeauna reductor, spune el, pe planul împărțirii în Duhul Sfânt a poporului eclezial adunat în jurul ierarhiei sale. Cum ar putea, oare, Duhul, Duhul dragostei și al unității, să devină obiect de discordie, se întreabă el așa cum se întreba și Sfântul Vasile, deplângând „*noaptea tristă și întunecată ce se întinde peste Biserici*”?

Comemorarea celor 400 ani de la moartea marelui Voievod Mihai Viteazul este un prilej și pentru noi pentru a scoate de sub colbul necunoașterii mărturiile privitoare la acest moment istoric. Faptul că generația pașoptistă a găsit în tematica preocupărilor creatoare subiecte care includeau personalitatea marelui voievod nu poate decât să ne bucure. Este regretabil însă faptul că aceste preocupări rămân puțin mediatizate. Una din lucrările care pun în lumină personalitatea voievodului Mihai și a suportat această vitregie a ignorării, este „*Moartea lui Mihai Viteazu la Torda*”, realizată de Constantin Halepliu, dat și el uitării. Aflând-o în cadrul complexului muzeal din Scheii Brașovului (fondul de „*Carte veche*” sub nr. inventar 366), considerăm că e mai mult decât o datorie de onoare a pune în circulație această piesă prin transcrierea ei din grafie chirilică și editarea ei. Meritul autorului este cu atât mai mare cu cât, la data la care își compunea piesa, adică la anul 1854, datele despre personalitatea lui Mihai Viteazul erau mai mult decât sumare. Abia la

Vasile Oltean, *Moartea lui Mihai Viteazu la Torda*, Brașov, 2001.

1878 se publica monumentală monografie a lui Nicolae Bălcescu, „*Românii supt Mihai Voievod Viteazul*” și mai trece mult timp până Mihail Sadoveanu rescrie o monografie de pe pozițiile scriitorului la 1934, iar după un an Nicolae Iorga dă la lumină valoroasa sa contribuție dedicată lui Mihai Viteazul.

Surprind informațiile docte ale autorului, care reușește să realizeze cu autenticitate cu atâtă lux de mănușe faptele petrecute doar într-un singur an, 1601, anul morții marelui voievod. Fără a avea certitudinea, considerăm că majoritatea informațiilor provin chiar din manuscrisele lui Nicolae Bălcescu, pe care C. Halepliu le putea procura, el însuși fiind unul dintre revoluționarii care au

Este o carte care se merită citită de către tinerii teologi și de către toți preoții în general.

● Semnalăm două titluri interesante: „*Patericul Atonit*” și „*Patericul Lavrei Peșterilor de la Kiev*”, apărute la Editura „*Bunavestire*” din Bacău, în 2000.

Voi prezenta mai întâi aspecte din *Patericul Atonit*, apărut cu binecuvântarea P.S. Justinian al Maramureșului, traducere de Anca Dobrin și Maria Ciobanu. Autorul este de origine greacă, arhim. Ioannikios Kotsonis.

„Prin punerea în practică a virtuților Evangheliei, ale postului, trezviei și rugăciunii, Sfinții noștri Părinți au fost dăruiiți cu daruri duhovnicești din Rai. Observând exemplele vieții lor, noi suntem chemați să urmăm credința lor. Toate nevoițele Sfinților sunt rezultatele credinței și încrederii lor în Dumnezeu. Până la un punct, nevoițele lor duhovnicești sunt, de asemenea, actele credinței lor.

Cu lepădare de sine și nădejde, ei și-au dăruit viețile lui Hristos; nu au avut dorințe proprii, nici drepturi, ci au îmbrățișat mereu voia lui Dumnezeu și judecata Lui. Ei au trudit și au vărsat lacrimi și sudoare, au îndurat ispite și peneșiri, au murit pentru lume și au reînscut în Dumnezeu. Au fost înzestrați cu daruri dumnezeiești și astfel li s-a dat viață veșnică prin harul lui Dumnezeu”.

Cartea cuprinde foarte multe teme extrem de folosite, pentru toți cititorii. A apărut în 2000, Bacău, 527 p.

Cea de a doua carte este *Patericul Lavrei Peșterilor de la Kiev*, Istorisirii despre viața și izbănzile duhovnicești ale cuvioșilor părinți de la Lavra Peșterilor din Kiev. Traducere din limba greacă de Diac. Drd. Nicușor Morlova, tipărită cu binecuvântarea P.S. Galaction al Alexandriei, Bacău, 2000, 350 pg.

„În Patericul Lavrei Peșterilor de la Kiev, cititorul nu va întâlni înțelepciunea lumii acesteia. Va întâlni însă prezența Sfântului Duh, prisosul harului, a înțelepciunii și al puterii lui Dumnezeu dăruite din plin cuvioșilor și smeriților părinți ai peșterilor, acestor minunați întemeietori ai monahismului rus. Viața și exemplul lor au dovedit încă o dată că Dumnezeu și-a ales pe cele bune ale lumii, ca să rușineze pe cei înțelepți; și-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să le rușineze pe cele tari; și-a ales pe cele de neam jos ale lumii, pe cele nebăgate în seamă, pe cele ce nu sunt, ca să nimicească pe cele ce sunt”.

Le recomandăm spre lectură tuturor cititorilor și mai cu seamă cinului monahal.

● A apărut o casetă intitulată: „*Brațele părintești*”, cu cântece bisericești, interpretate de P.C. arhim. Grigorie Băbuș.

Părintele Băbuș e născut la 3 iunie 1915, probabil unul din cei mai vârstnici părinți ai Catedralei Patriarhale din București. Foarte bună idee este aceasta: să ne lase cântări bisericești cântate de Prea Cuvioșia Sa. Mai lucrează încă la Biblioteca Sfintei Patriarhii de la Mănăstirea Antim, fiind de fapt ctitorul acestei biblioteci.

Îi dorim sănătate și lungime de zile binecuvântate de Dumnezeu.

ANTONIE P.

strada Purzengang (azi Hirscher) funcționa acest anticariat.

Jucată prima dată la București în 1854, apoi dată uitării, „*Moartea lui Mihai Viteazu la Torda*”, este una dintre cele 16 piese istorice din perioada anilor 1850—1860. Concepută în trei acte (Cap. I. Infamia-Virtutea în exil; Cap. II. Patriotismul — Triumful-Eroismul și Cap. III. Trădarea — Mârșăvia — Moartea prin trădare), piesa prezintă întâmplări din ultimul an al vieții lui Mihai Viteazul, insistând atât asupra personalității, dar și asupra a ceea ce se întâmplă cu familia voievodului, aflată la Făgăraș, unde Mihai o lăsa-se zălog al înțelegerii sale cu generalul Basta. Tematic și scenic piesa se încadrează în categoria celor realizate după o jumătate de secol de Barbu Ștefănescu Delavancea.

Fără a avea valoarea scenică și verbală a capodoperelor semnate ulterior de Alecsandri („*Despot Vodă*” — 1879) sau Delavrancea („*Apus de soare*” — 1911), considerăm contribuția lui C. Halepliu semnificativă pentru începuturile teatrului românesc și mai ales pentru mesajul patriotic al piesei.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; P.S. Visarion Râșnăreanu — episcop-vicar, — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu.

I.S.S.N. 1223-8392

Abonamentul pe un an: 85.000 lei. Cont nr. 2511.1-61.1/ROL B.C.R. Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 2.111.-61.15 U.S.D.) sau echivalentul în altă valută, B.C.S.A., Sucursala Sibiu.